

श्रीशङ्कराचार्यसंस्कृतसर्वकलाशाला, कालटी, केरलम्

संस्कृतसाहित्यविभागः

बिरुदप्रक्रमस्य पद्धतिः सारांशश्च।

(बि. ए. संस्कृतसाहित्यम्)

[विषय-उपलब्धि-षाण्मास्य-पद्धति-सहित
अध्यापनाध्ययनपरीक्षाणां प्रयोजननिष्ठः सम्प्रदायः]।

(2020 प्रवेशनादारभ्य)

विषयसूचिः।

- श्रीशङ्कराचार्यसंस्कृतसर्वकलाशालायाः बि. ए. प्रक्रमाणां सामान्यतः प्रयोजनानि।
- संस्कृतसाहित्यविभागस्य बि. ए. प्रक्रमस्य विशेषप्रयोजनानि।
- सामान्य-विशेषप्रयोजनानां सम्बन्धः।
- बि. ए. प्रक्रमस्य पद्धतिः रूपरेखा च – सामान्यविज्ञानम् ।
- षाण्मास्यपद्धतिप्रकाररूपेण विषयाणां सामान्यवीक्षणम्।
- विषयविस्तरः।

संक्षेपसूचिः।

प्रक्रमप्रयोजनम् – (प्र.प्र)
 प्रक्रमप्रविशेषप्रयोजनम् – (प्र.वि.प्र)
 विषयप्रयोजनम् – (वि.प्र)
 स्मरति (स्म)
 जानाति (ज्ञा)
 प्रयोजयति (प्रयो)
 अपग्रन्थाति (अप)
 अवच्छिनत्ति (अव)
 सृजति (सृ)
 धारणाशक्तिस्तरः – (धार)
 अधीतस्य स्वभावः (अ स्व)
 परिकल्पितम् (परि)

श्रीशङ्कराचार्यसंस्कृतसर्वकलाशालायाः

बि. ए. प्रक्रमाणां सामान्यप्रयोजनानि।

1. **वैषयिकविज्ञानम्** - भारतीयविज्ञानपरम्परायां प्रतिष्ठिते- प्रतिष्ठितासु कस्मिन्नपि विरुदविषये- विरुदविषयेषु वा सविशिष्टं ज्ञानमवबोधञ्च।
2. **सफलप्रतिपादनम्** - रचनायां व्यवहारे च चिन्तादर्शनानां साफल्येन प्रकाशनद्वारा ग्रन्थानां विज्ञानानां च समग्रसङ्कीर्णविज्ञानग्रन्थानामवगमनम्, एवं विभिन्नसन्दर्भेषु सम्यक्तया संक्षिप्तरूपेण उचितया भाषया रीत्या वा विज्ञानप्रतिपादनसामर्थ्यम्, सयुक्तिक्रममाशयानां अवतरणम्, एवं विचिन्तितस्य सिद्धान्तकरणे सृजनक्रियाकरणसंरचनासु वैदग्ध्यम् च।
3. **सयुक्तिकापग्रथनम्** - संसिद्धीनां प्रामाण्योपपत्तिविनिर्णयनम्, अन्येषां वादेषु तर्कयुक्त्या दोषस्थापनम्, विविधसामग्रीणां विज्ञानानामपग्रथनसंग्रथनम्, विरुद्धमतानामभिसंबोधनम्, सोदाहरणं सप्रमाणं च स्वसिद्धान्तस्थापनम्।
4. **गवेषणात्मकसामान्यविमर्शनमीमांसा** - समुचिततरप्रश्नोत्तरयनसामर्थ्यविपुलनम्, ते, सविमर्श संग्रहणवितरणम्, सूक्ष्मेषिकया दृशा वस्तुतत्त्वानां, वादानां, विश्वासानाम् अनुष्ठानानां नयानां सिद्धान्तानां च प्रायोगिकप्रामाण्यकरणम्, उपादेयानां कल्पनानां अवगतिः, सम्बद्धकार्यकारण विज्ञानम्, वादनिर्मितिपरीक्षणम्, शास्त्रीयया रीत्या ज्ञाननिर्माणम् च।
5. **बहुसंस्कृत्यात्मकसामर्थ्यम्** - स्वीयस्य अन्येषां च विश्वजनीनभावेन बहूनां संस्कृतीना- माचाराणां विश्वासानां मुल्यज्ञानार्जनम्, बहुतरसंस्कृत्यां सफलप्रवर्तनम्, सहिष्णुतया सादरं च विविधविभागैः सहवर्तनम् च।
6. **स्वतन्त्रसार्वकालिकस्वीकरणीयता** - समार्जितविज्ञाननैपुण्यनुसारेण स्वकर्माचरणम्, जीविता वधि समाजक्षेमपूर्वकं स्वप्रायोगिककुशलतावर्द्धनम्, निरन्तरज्ञाननैपुण्यविकासैः कर्मस्थलेषु यथायोगं परिष्कारभेदस्वीकारः।

संस्कृतसाहित्यविभागस्य बि. ए. प्रक्रमस्य विशेषप्रयोजनानि।

1. संस्कृतभाषासाहित्ये समग्रज्ञानार्जनम्।
2. प्रस्थानपरम्परैतिहासिकप्रकरणभाषारीत्यादिभेदावगमपुरस्सरं संस्कृतग्रन्थानां परायणविपुलनम्।
3. न्यूनाभ्यूतं विश्वव्यवहारभाषायुतं त्रिषु भाषासु मौलिकं भाषावैदग्ध्यज्ञानम्, निर्दिष्टग्रन्थानामनु-

शीलनेन एतासु भाषासु विद्यमानानां समकालीनसमाजसमस्यानां परिचायनम्, एवं विमर्शनात्मकसमीपनम् एतासु भाषासु लेखनभाषणविधया सफलव्यवहारम्।

4. संस्कृतशास्त्रसाङ्केतिकविद्यानां सामान्यावगमनम्।
5. संस्कृताङ्गलेख्यस्वदेशीयभाषासु व्यावहारनैपुण्यविकासः ।
6. अध्ययने अन्तर्वैज्ञानिकस्य बहुतरवैज्ञानिकस्य च समार्जनम्।
7. संस्कृतग्रन्थापग्रथनसमाक्षायाः विकासः।
8. प्राचीनभारतीयविज्ञानानां विमर्शनात्मकसमीक्षायाः श्रमः।
9. निरूपणक्षमस्य प्राभवस्य विकासः।
10. संस्कृतस्रोतसां ग्रन्थानां सान्मार्गिकधार्मिकसौन्दर्यात्मकसर्वाङ्गीणविज्ञानम्।
11. स्वयंशिक्षणप्रागल्भ्यविकासः।

सामान्य-विशेषप्रयोजनानां सम्बन्धः।

	सामान्यप्रयोजनानि	विशेषप्रयोजनानि
1	वैषयिकविज्ञानम्	1 संस्कृतभाषासाहित्ये समग्रज्ञानार्जनम्।
		2 प्रस्थानपरम्परैतिहासिकप्रकरणभाषारीत्यादिभेदावगमपुरस्सरं संस्कृतग्रन्थानां परायणविपुलनम्।
		4 संस्कृतशास्त्रसाङ्केतिकविद्यानां सामान्यावगमनम्।
2	सफलप्रतिपादनम्	3 न्यूनाभूतं विश्वव्यवहारभाषायुतं त्रिषु भाषासु मौलिकं भाषावैदग्ध्यज्ञानम्, निर्दिष्टग्रन्थानामनु-शीलनेन एतासु भाषासु विद्यमानानां समकालीनसमाजसमस्यानां परिचायनम्, एवं विमर्शनात्मकसमीपनम् एतासु भाषासु लेखनभाषणविधया सफलव्यवहारम्।
		5 संस्कृताङ्गलेख्यस्वदेशीयभाषासु व्यावहारनैपुण्यविकासः ।
3	सयुक्तिकापग्रथनम्	7 संस्कृतग्रन्थापग्रथनसमाक्षायाः विकासः।
4	गवेषणात्मकसामान्यविमर्शनमीमांसा	6 अध्ययने अन्तर्वैज्ञानिकस्य बहुतरवैज्ञानिकस्य च समार्जनम्।
		8 प्राचीनभारतीयविज्ञानानां विमर्शनात्मकसमीक्षायाः श्रमः।
		9 निरूपणक्षमस्य प्राभवस्य विकासः।
5	बहुसंस्कृत्यात्मकसामर्थ्यम्	10 संस्कृतस्रोतसां ग्रन्थानां सान्मार्गिकधार्मिकसौन्दर्यात्मकसर्वाङ्गीणविज्ञानम्।
6	स्वतन्त्रसार्वकालिकस्वीकरणीयता	11 स्वयंशिक्षणप्रागल्भ्यविकासः

बि. ए. प्रक्रमस्यपद्धतिः रूपरेखा च – सामान्यविज्ञानम्।

प्रक्रमनाम	:	बि. ए. संस्कृतसाहित्यम्
पद्धतिकालः	:	6 षण्मासाः
आहत्य विषयसंख्या	:	37
सामान्यविषयाणां संख्या	(A) :	10 (आङ्गलेयं – 6+अनुबन्धभाषा - 4)
मुख्यविषयाणां संख्या	(B) :	14 (प्रबन्धसहितः)
पूरकविषयाणां संख्या	(C) :	8
मुक्तविषयाणां संख्या	(D) :	1
निरुपलब्धिविषयाणां संख्या	(E) :	4
आहत्यउपलब्धिः	:	136
सामान्यविषयोपलब्धिसंख्या	:	38
मुख्यविषयोपलब्धिसंख्या	:	50
पूरकविषयोपलब्धिसंख्या	:	28
मुक्तविषयोपलब्धिसंख्या	:	4
निरुपलब्धिविषयोपलब्धिसंख्या	:	16
आहत्यसाप्ताहिककक्षाहोरा	:	25
आहत्यषण्मासिककक्षाहोरा	:	90
मूल्यनिर्णयविधिः		
आभ्यन्तरमूल्याङ्कनं	:	20 अङ्काः
बाह्यमूल्याङ्कनं	:	80 अङ्काः
आभ्यन्तरमूल्याङ्कनं		
(1) कक्षापरीक्षा		10 अङ्काः
(2) प्रबन्धप्रस्तुतिः/ लघुनिबन्धरचना		5 अङ्काः
(3) कक्षासन्निधिः		5 अङ्काः

बाह्यमूल्याङ्कनं = षण्मास्यान्तपरीक्षा 80 अङ्काः

प्रश्नरूपरेखा	अङ्काः	प्रश्नसंख्या	आहत्य अङ्काः
वस्तुनिष्ठरूपप्रश्नाः	1	10	10
टिप्पणी	2	8/12	16
लघुनिबन्धः	4	6/9	24
प्रबन्धः	15	2/4	<u>30</u>
			80

धारणाशक्तिस्तराधिष्ठिताङ्कव्यंशानम्:

1	स्मरतितथाजानाति	50%
2	प्रयोजयतितथाअपग्रन्थाति	30%
3	अवच्छिनत्तितथासृजति/ आविष्करोति	20%

मुख्य-पूरक-अनुबन्धभाषाविषयेषु अवान्तर षण्मासिकान्तपरीक्षा: संस्कृतभाषायां देवनागरीलिपिमुपयुज्य आङ्गलभाषायां वा लेखनीयाः। प्रबन्धनिर्माणेऽपि स एव मार्गः अनुसर्तव्यः।

षाण्मास्यपद्धतिप्रकाररूपेण विषयाणां सामान्यवीक्षणम्।

षाण्मास्यं- I

क्रमसंख्या	विषयसंख्या	विषयनाम	विषयविभागः	उपलब्धिसंख्या	साप्ताहिकहोरा
1	I A UENM 201	आङ्गलेयम्	सामान्यम् - I	4	5
2	I A UENM 202	आङ्गलेयम्	सामान्यम् - II	3	4
3	I A UMLM 301 I A UHNM 311 I A UURM 321 I A USGM 331	अनुबन्धभाषा	सामान्यम् - III द्वितीयभाषा - I	4	4
4	I B USAM 401	संस्कृतप्रारम्भः	मुख्यः - I	3	4
5	I C USAM 415	Methodology for Sanskrit Studies	पूरकः - I	3	4
6	I B USAM 416	संस्कृतसाहित्यस्येतिहासः	पूरकः - II	3	4

षाण्मास्यं- II

क्रमसंख्या	विषयसंख्या	विषयनाम	विभागः	उपलब्धिसंख्या	साप्ताहिकहोरा
1	II A UENS 201	आङ्गलेयम्	सामान्यम् - IV	4	5
2	II A UENS 201	आङ्गलेयम्	सामान्यम् - V	3	4
3	II A UMLS 302 II A UHNS 312 II A UURS 322 II A USGS 332	अनुबन्धभाषा	सामान्यम् -V I द्वितीयभाषा - II	4	4
4	II B USAS 402	संस्कृतपद्यसाहित्यम् गद्यसाहित्यम् च	मुख्यः - II	3	4
5	II C USAS 417	प्रायोगिकव्याकरणम् ।	पूरकः III	3	4
6	II C USAS 418	केरळीयसंस्कृतसाहित्यम्	पूरकः IV	3	4

षाण्मास्यं- III

क्रमसंख्या	विषयसंख्या	विषयनाम	विभागः	उपलब्धिसंख्या	साप्ताहिकहोरा
1	III A UENM 205	आङ्गलेयम्	सामान्यम् - VII	4	5
2	III A UMLM 303 III A UHNM 313 III A UURM 323 III A USGM 333	अनुबन्धभाषा	सामान्यम् - VIII द्वितीयभाषा -III	4	5
3	III B USAM 403	महाकाव्यास्	मुख्यः - III	4	5
4	III C USAM 419	भाषाशास्त्रम्।	पूरकः V	4	5
5	III C USAM 420	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्।	पूरकः VI	4	5

षाण्मास्यं- IV

क्रमसंख्या	विषयसंख्या	विषयनाम	विभागः	उपलब्धिसंख्या	साप्ताहिकहोरा
1	III A UENM 206	आङ्गलेयम्	सामान्यम् - IX	4	5
2	IV A UMLS 304 IV A UHNS 314 IV A UURS 324 IV A USGS 334	अनुबन्धभाषा	सामान्यम् - X द्वितीयभाषा - IV	4	5
3	IV B USAS 404	वृत्तः अलङ्कारः च।	मुख्यः - IV	4	5
4	IV C USAS 421	साङ्केतिकविज्ञानम्	पूरकः - VII	4	5
5	IV C USAS 422	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्येतिहासः	पूरकः - VIII	4	5

षाण्मास्यं- V

क्रमसंख्या	विषयसंख्या	विषयनाम	विभागः	उपलब्धि संख्या	साप्ताहिकहोरा
1	V B USAM 405	सांख्यं न्यायं च	मुख्यः - V	3	4
2	V B USAM 406	व्याकरणम्	मुख्यः - VI	4	5
3	V B USAM 407	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम् - I (ध्वनिपूर्वकम्)	मुख्यः - VII	3	4
4	V B USAM 408	संस्कृतरूपकम्	मुख्यः - VIII	4	5
5	V B USAM 409	प्रोजेक्ट	मुख्यः - IX	2	2
6	V D USAM 423-427	मुक्तविषयाः	मुक्तविषयाः	4	5

षाण्मास्यं- VI

क्रमसंख्या	विषयसंख्या	विषयनाम	विभागः	उपलब्धि संख्या	साप्ताहिकहोरा
1	VI B USAS 410	वेदान्तः मीमांसा च	मुख्यः - X	4	5
2	VI B USAS 411	गद्यकाव्यं खण्डकाव्यं च	मुख्यः - XI	4	5
3	VI B USAS 412	संस्कृतरूपकम्	मुख्यः - XII	4	5
4	VI B USAS 413	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम् - II	मुख्यः - XIII	4	5
5	VI B USAS 414	भासपठनानि	मुख्यः - XIV	4	5

विषयविस्तरः।

प्रथमं षाण्मास्यम् ।

मुख्यविषयः प्रथमः।

विषयसंख्या	-	1 B USAM 401
विषयनाम	-	संस्कृतप्रारम्भः।
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्या होरा	-	72

फलपरिणतिः -

छात्रः अवगन्तुं शक्नोति-

1. संस्कृतभाषायाः मौलिकतत्त्वानि जानाति।
2. पाठनलेखनैः संस्कृतपरिज्ञानं लभते।
3. संस्कृते प्रारम्भग्रन्थानां ज्ञानं सिद्ध्यति।
4. संस्कृतसुभाषितानां ज्ञानमवगच्छति।
5. संस्कृतव्याकरणस्य मौलिकतत्त्वानि प्रयुनक्ति।
6. संस्कृतसुभाषितानां धर्ममूल्यं निरूपयति।
7. अनुवादेन संस्कृतवाक्यानि रचयितुं शक्नोति।
8. संस्कृतश्लोकानामास्वादनपरमालापनं आस्वादयति।

प्रथममेककम् - : संस्कृतभाषा। अक्षरमाला, पदसञ्चयः, कैरल्या सह साम्यकलनम्। संस्कृतस्य मौलिकव्याकरणम्। यथा-अक्षरमाला, अजन्तहलन्तशब्दाः, सुबन्तानि, तिङन्तानि, अव्ययानि, विभक्त्यर्थाः, लिङ्गवचनानि, धातुलकारपुरुषाः, विशेषणविशेष्यसम्बन्धः, बाल, कवि, गुरु, पितृ, लता नदी, श्रीः शब्दानां, तच्छब्दस्य सर्वशब्दस्य च त्रिषु लिङ्गेषु रूपाणि, युष्मदस्मच्छब्दौ, एवं भूधातोः, वन्द् धातोः च दश लकारेषु रूपाणि।

द्वितीयमेककम् - : ग्रन्थाध्ययनम् - श्रीरामोदन्तम्। आदितः प्रभृति त्रिंशत् श्लोकाः (1-30) - 'श्रीपतिं प्रणिपत्याहम्' इत्यारभ्य '----- कौशिकस्य करे ददौ' इति श्लोकपर्यन्तम्। व्याख्यानरीत्या पदच्छेदः पदार्थोक्तिः विग्रहो वाक्ययोजना। आक्षेपोऽथ समाधानम्।

तृतीयमेककम् - : वैशद्यरूपेण अधोनिर्दिष्टानां पञ्चादश श्लोकानां अध्ययनम्।

1. अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै स्त्रीगुरवे नमः॥
2. काकदृष्टिर्बकध्यानं श्वाननिद्रा तथैव च।
अल्पाहारो जीर्णवस्त्रमेतद्विद्यार्थिलक्षणम्॥
3. यौवनं धनसम्पत्तिः प्रभुत्वमविवेकिता।

- एकैकमप्यनर्थाय किमु यत्र चतुष्टयम्॥
4. आचार्यात्पादमादत्ते पादं शिष्यः स्वमेधया।
पादं सब्रह्मचारिभ्यः पादं कालक्रमेण च॥
 5. विद्या ददाति विनयं विनयाद्याति पात्रताम्।
पात्रत्वाद्धनमाप्नोति धनाद्धर्मं ततः सुखम्॥
 6. सुलभाः पुरुषाः लोके सततं प्रियवादिनः।
अप्रियस्य च पथ्यस्य वक्ता श्रोता च दुर्लभः॥
 7. अष्टादश पुराणेषु व्यासस्य वचनद्वयम्।
परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम्॥
 8. अयं निजः परो वेति गणना लघुचेतसाम्।
उदाचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम्॥
 9. अल्पानामपि वस्तूनां संहतिः कार्यसाधिका।
क्षुण्णैर्गुणत्वमापन्नैः बध्यन्ते मत्तदन्तिनः॥
 10. भवन्ति नम्रास्तरवः फलागमै-
र्नवाम्बुभिर्दूरविलम्बिनो घनाः।
अनुद्धताः सत्पुरुषाः समृद्धिभिः
स्वभाव एवैष परोपकारिणाम्॥
 11. प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचैः
प्रारभ्य विघ्नविहताः विरमन्ति मध्याः।
विघ्नैः पुनः पुनरपि प्रतिहन्यमानाः
प्रारब्धमुत्तमजना न परित्यजन्ति॥
 12. विपदि धैर्यमथाभ्युदये क्षमा
सदसि वाक्पटुता युधि विक्रमः।
यशसि चाभिरतिर्व्यसनं श्रुतौ
प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मनाम्॥
 13. केयूराणि न भूषयन्ति पुरुषं हारा न चन्द्रोज्ज्वलाः
न स्नानं न विलेपनं न कुसुमं नालङ्कृता मूर्धजाः।
वाण्येका समलङ्करोति पुरुषं या संस्कृता धार्यते
क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वाग्भूषणं भूषणम्॥
 14. विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं
विद्या भोगकरी यशस्सुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः।
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परा देवता
विद्या राजसु पूज्यते न हि धनं, विद्याविहीनः पशुः॥
 15. कृष्णो रक्षतु मां चराचरगुरुः, कृष्णं नमस्ये सदा,
कृष्णेनैव सुरक्षितोहमसकृत्, कृष्णाय तुभ्यं नमः।
कृष्णादेव समुद्भवोस्य जगतः, कृष्णस्य दासोऽस्म्यहं
कृष्णे भक्तिरचञ्चलास्तु, भगवन् हे कृष्ण तुभ्यं नमः॥

चतुर्थमेककम्- : अनुवादः संस्कृते ललितवाक्यानां रचनापरिशीलनम् च।

Reference:

1. Amarakosawith Paramesvari Commentary, Kerala Sahitya Academi, Thrissur.
2. Balaprabodhanam, Anantanarayanasastrikal, Sanskrit College, Thrippunithura.

3. *Higher Sanskrit Grammar*, M.R.Kale, Motilal Banarsidass, New Delhi.
4. *Laghusamskrtam*, K.G.Poulose, VallatholVidyapeetham, Sukapuram, Edappal.
5. *Prakriyabhasyam*, Fr.JohnKunnappilly, National Book Stall, Kottayam.
6. *Sabdamanjari /Dhaturupamanjari*, R.S.Vadhyar, Kalpathy, Palakkad.
7. *Samskritabhasa*(3 Volumes), Kanippayur Sankaran Namputhiripad, Panchangam Publications, Kunnamkulam.
8. *Samkritadipika*, K.P.S. Sastri, Sri Ramakrishna Matham, Palai.
9. *Samskrtasvadyaya* (5 Volumes), RashtriyaSanskritaSamsthan, New Delhi.
10. *Sriramodantam*, (ed.) Prasad Anchal, Nalanda Books, Kalady

	छात्रः अवगन्तुं शक्नोति	प्र.प्र - प्र वि.प्र	धार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
CO 1	संस्कृतभाषायाः मौलिकतत्त्वानि जानाति।	प्र.प्र-1, प्र वि.प्र 1,2,3	ज्ञा	परि	10
CO 2	पाठनलेखनैः संस्कृतपरिज्ञानं लभते।	प्र.प्र-1,2, प्र वि.प्र 1,2,4	ज्ञा	परि	10
CO 3	संस्कृते प्रारम्भग्रन्थानां ज्ञानं सिद्ध्यति।	प्र.प्र- 1,4,6 प्र वि.प्र 1,2,11	ज्ञा	परि	9
CO 4	संस्कृतसुभाषितानां ज्ञानमवगच्छति।	प्र.प्र-3 प्र वि.प्र 6	ज्ञा	परि	9
CO 5	संस्कृतव्याकरणस्य मौलिकतत्त्वानि प्रयुनक्ति।	प्र.प्र- 1, प्र वि.प्र 2	प्रयो		9
CO 6	संस्कृतसुभाषितानां धर्ममूल्यं निरूपयति।	प्र.प्र-4,5, प्र वि.प्र 9,10	अव	परि	9
CO 7	अनुवादेन संस्कृतवाक्यानि रचयितुं शक्नोति।	प्र.प्र- 4 6, प्र वि.प्र 8, 11	सृ		8
CO8	संस्कृतश्लोकानामास्वादनपरमालापनं आस्वादयति।	प्र.प्र-2, प्र वि.प्र 4,5	प्रयो	परि	8

पूरकविषयः प्रथमः

विषयसंख्या	-	1 C USAM 415
विषयनाम	-	Methodology for Sanskrit Studies
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः -

छात्रः अवगन्तुं शक्नोति-

1. संस्कृतशास्त्रग्रन्थानां मौलिकं ज्ञानम्।
2. संस्कृतशास्त्रपरम्परायाः परिचयः।

3. संस्कृतशास्त्रग्रन्थानां मौलिकज्ञानलाभः।
4. व्याकरणकाव्यशास्त्रनाट्यशास्त्राणां सामान्यविज्ञानार्जनम्।
5. संस्कृतशास्त्रनियमानां प्रयोगः।
6. संस्कृतशास्त्रमुल्यानां निर्णयनम्।
7. संस्कृतविषयेषु नवसृष्टिशक्तिः।
8. संस्कृतविज्ञानानां आधुनिकसन्दर्भे प्रसङ्गावगमः।

प्रथमम् एककम् : लघुपाणिनीयम् उपोद्धातः।
 द्वितीयमेककम्- : काव्यप्रकाशः प्रथमोल्लासः।
 तृतीयमेककम्- : नाट्यशास्त्रम् षष्ठाध्याये प्रथमश्लोकात् एकत्रिंशत् श्लोकाः
 चतुर्थमेककम् : मानमेयोदयः उपोद्धातः।

ग्रन्थसूचि:

1. *Laghupaniniyam* of A.R. Rajarajavarma, Kerala University, Thiruvananthapuram
2. *Kavyaprakasa* of Mammatabhatta, with Nagesavaritika, ChaukhambaSurabharati Series, Varanasi
3. *Manameyodaya* of Narayanabhatta, Adyar Library, Adyar, Madras 20, Chennai.
4. *Natyasastra* of Bharata, Parimal Publications, New Delhi

	छात्रः अवगन्तुं शक्नोति-	प्र.प्र-प्र वि.प्र	धार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
CO 1	संस्कृतशास्त्रग्रन्थानां मौलिकं ज्ञानम्।	प्र.प्र 1, प्र वि.प्र 1,2,	ज्ञा	परि	10
CO 2	संस्कृतशास्त्रपरम्परायाः परिचयः।	प्र.प्र 1,2, प्र वि.प्र 1,2,4	ज्ञा	परि	10
CO 3	संस्कृतशास्त्रग्रन्थानां मौलिकज्ञानलाभः।	प्र.प्र 1,4,6 प्र वि.प्र 1,2,11	ज्ञा	परि	9
CO 4	व्याकरणकाव्यशास्त्रनाट्यशास्त्राणां सामान्यविज्ञानार्जनम्।	प्र.प्र 3, प्र वि.प्र 6	ज्ञा	परि	10
CO 5	संस्कृतशास्त्रनियमानां प्रयोगः।	प्र.प्र 1, प्र वि.प्र 2	प्रयो	परि	9
CO 6	संस्कृतशास्त्रमुल्यानां निर्णयनम्।	PO 4,5, प्र वि.प्र 9,10	अव	परि	8
CO 7	संस्कृतविषयेषु नवसृष्टिशक्तिः।	प्र.प्र 4 6, प्र वि.प्र 8, 11	सृ		8
CO8	संस्कृतविज्ञानानां आधुनिकसन्दर्भे प्रसङ्गावगमः।	प्र.प्र 1,4 प्र वि.प्र 3,7	अव	परि	8

पूरकविषयः द्वितीयः

विषयसंख्या	-	1 C USAM 416
विषयनाम	-	संस्कृतसाहित्येतिहासः।
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः -

छात्रः अवगन्तुं शक्नोति-

1. संस्कृतसाहित्येतिहासमवगच्छति।
2. संस्कृतसाहित्यं परिचिनोति।
3. संस्कृतग्रन्थानां ज्ञानं लभते।
4. संस्कृतरचनानां वैविध्यं अवगच्छति।
5. संस्कृतरचनानां भेदान् पुष्टिं वैपुल्यं च ज्ञातुं शक्नोति।
6. संस्कृतसाहित्यन्तर्गतं धर्ममूल्यानि विनिर्णोति।
7. संस्कृते नवीनरचनासृजनं शक्नोति।
8. संस्कृते शास्त्रसाहित्यस्य पुष्टिं अवगच्छति।

प्रथममेककम्- वैदिकसाहित्येतिहासः- वेदाः- वेदाङ्गानि- उपनिषदः।

द्वितीयमेककम्- संस्कृतसाहित्येतिहासः- इतिहासौ- रामायणम्- महाभारतम्- पञ्च महाकाव्यानि- बाणभट्टदण्डिकृतगद्यकाव्यानि-

तृतीयमेककम्- रूपकाणि- नाट्यशास्त्रम्- भासः- कालिदासः- भवभूतिः- शूद्रकः- भट्टनारायणः- विशाखदत्तः- श्रीहर्षः।

चतुर्थमेककम्- संस्कृतशास्त्रसाहित्येतिहासः- अर्थशास्त्रम्- आयुर्वेदः- ज्योतिष्शास्त्रम्- अन्ये च मुख्याः संस्कृतशास्त्रग्रन्थाः।

ग्रन्थसूचिः

1. *Arthasastram* of Kautilya, (intro) Malayalam translation by KVM, Kerala Sahitya Academi, Thrissur
2. *A Short History of Sanskrit Literature*, T.K. Ramachandralyer, R.S.Vadhyar, Kalpathy, Palakkad
3. *Astronomy and Mathematics in India*, K.V.Sarma, University of Calicut, Kozhikode
4. *Ayurvedacaritram*, RaghvanThirumulpad, KottalaAryavaidyasala, Kottakkal.
5. *History of Sanskrit Literature*, A.A. Mac Donell, Motilal Banarsidass, New Delhi.
6. *History of Sanskrit Literature*, M. Winternitz, Motilal Banarsidass, New Delhi
7. *History of Classic Sanskrit Literature*, R.Krisnamacariar, Motilal Banarsidass, New Delhi.
8. *Indian Kavya Literature*, A.K.WarderMotilalBanarsidass, New Delhi.

9. *A Classical History of Sanskrit Literature*, A.B. Keith, Motilal Banarsidass, New Delhi
 10. *Sanskritasahityacaritram*, K. Kunjunni Raja & M.S. Menon, Kerala Sahitya Academi, Thrissur
 11. *Sanskritasahityacaritram*, K.C. Pillai, Current Books, Thrissur.
 12. *Sanskrit Drama*, A.B. Keith, Motilal Banarsidass, New Delhi.

	छात्रः अवगन्तुं शक्नोति	प्र.प्र-प्र वि.प्र	धार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
CO 1	संस्कृतसाहित्येतिहासमवगच्छति।	प्र.प्र 1, प्र वि.प्र 1,2,	ज्ञा	परि	9
CO 2	संस्कृतसाहित्यं परिचिनोति।	प्र.प्र 1,2, प्र वि.प्र 1,2,4	ज्ञा	परि	9
CO 3	संस्कृतग्रन्थानां ज्ञानं लभते।	प्र.प्र 1,4,6 प्र वि.प्र 1,2,11	ज्ञा	परि	9
CO 4	संस्कृतरचनानां वैविध्यं अवगच्छति।	प्र.प्र 3, प्र वि.प्र 6	ज्ञा	परि	9
CO 5	संस्कृतरचनानां भेदान् पुष्टिं वैपुल्यं च ज्ञातुं शक्नोति।	प्र.प्र 1, प्र वि.प्र 2	प्रयो	परि	9
CO 6	संस्कृतसाहित्यन्तर्गतं धर्ममूल्यानि विनिर्णोति।	प्र.प्र 4,5, प्र वि.प्र 9,10	अव	परि	9
CO 7	संस्कृते नवीनरचनासृजनं शक्नोति।	प्र.प्र 4 6, प्र वि.प्र 8, 11	सृ	P	9
CO 8	संस्कृते शास्त्रसाहित्यस्य पुष्टिं अवगच्छति।	प्र.प्र 2, प्र वि.प्र 4,5	ज्ञा	परि	9

षाण्मास्यं - II

मुख्यविषयः - द्वितीयः

विषयसंख्या	-	II B USAS 402
विषयनाम	-	संस्कृतपद्यसाहित्यम् गद्यसाहित्यम् च ।
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः	-	

1. संस्कृतपद्यकाव्यशाखायाः इतिहासस्य क्रमिकं विज्ञानम्।
2. संस्कृतगद्यकाव्यशाखायाः इतिहासस्य क्रमिकं विज्ञानम्।
3. संस्कृतसाहित्ये प्रतिबिम्बितस्य समूहस्य अवबोधः।
4. प्राचीनसंस्कृतगद्यकाव्यपरिज्ञानम्।
5. काव्येभ्यः सामाजिकस्थितेः परिज्ञानसामर्थ्यम् ।
6. संस्कृतभाषायां व्यावहारिकं परिज्ञानसम्पादनम्।

पाठ्यक्रमरूपरेखा :-

- प्रथममेककम् - कालिदासकृतयः-संस्कृते पद्यसाहित्यस्य उत्पत्तिविकासौ - काव्यभेदाः - महाकाव्यलक्षणम्- पञ्चमहाकाव्यानि- संस्कृते प्रमुखाः कवयः तेषां कृतयश्च।
 द्वितीयमेककम् - कुमारसम्भवस्य पञ्चमसर्गे 30तमात् श्लोकात् 82तमश्लोकपर्यन्तो भागः।
 तृतीयमेककम् - संस्कृते गद्यकाव्यस्य इतिहासः । पञ्चतन्त्रस्य वैशिष्ट्यानि ।
 चतुर्थमेककम् - पञ्चतन्त्रस्य मित्रभेदात् शृगालदुन्दुभिकथा, अपरीक्षितकारकात् प्रस्थावनाकथा - मणिभद्रश्रेष्ठिवृत्तान्तः ।

अध्येयग्रन्थाः - 1) कुमारसम्भवम् । 2) पञ्चतन्त्रम् । एते ग्रन्थभागाः वैशद्येन अध्येयाः भवन्ति।

संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।।

समयविभागः - प्रथमं द्वितीयं च एककं सम्मिल्य द्वे होरे, तृतीयं चतुर्थं च एककं मिलित्वा द्वे होरे ।

ग्रन्थसूचिः

1. *Kumarasambhava* of Kalidasa with Commentary of Mallinatha, Chaukhambha Sanskrit Series, Varanasi
2. *Kiratarjuniya* of Bharavi, with Sarvankasa Commentary of Mallinatha, Vavilla Ramaswami, Chennai: 1954.
3. *Sisupalavadha* with the Ghantapathacommentary of Mallinatha, Chaukhamba Sanskrit Series, Varanasi: 1986.
4. *Naisadhiyacarita* of Sriharsa with Prakasika commentary of Narayana, Nirnayasagar Press, Bombay: 1986.
5. *Kalidasa*, K. Krishnamoorthy, Kendra Sahitya Akademi, New Delhi..
6. *Pancatantra* of Vishnuserma
7. *Samkrtasahityacaritram* (Ed) Dr. K.K. Raja & Dr. M.S. Menon, Kerala Sahitya Akademi, Thrissur, Kerala : 1991
8. *Keraliyasamskriyasahityacaritram*, Vatakkumkur Rajarajavarma, Sree Sankaracharya University of Sanskrit, Kalady.
9. *Keralasahityacaritram*, Ullur. S. Parameswara Iyer, University of Kerala, Trivandrum.
10. *Studies in Kerala Sanskrit Literature*, Dr. N. V. P. Unithiri, Publication Division, University of Calicut, 2004.
11. *Contribution of Kerala to Sanskrit Literature*, Dr. K. Kunjunni Raja, University of Madras.

संक्र.	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र.प्र-प्र वि.प्र	धार	अस्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र 1	संस्कृतपद्यकाव्यशाखायाः इतिहासस्य क्रमिकं विज्ञानम्।	प्र.प्र-1 प्र वि.प्र1	ज्ञा	परि	8
वि.प्र2	संस्कृतगद्यकाव्यशाखायाः इतिहासस्य क्रमिकं विज्ञानम्।	प्र.प्र—1 प्र वि.प्र1, 2	ज्ञा	परि	12
वि.प्र3	संस्कृतगद्यसाहित्ये प्रतिबिम्बितस्य समूहस्य अवबोधः।	प्र.प्र 1,4 प्रवि.प्र1,2,4	ज्ञा	परि, अनु	8
वि.प्र4	काव्येभ्यः तत्कालीनसामाजिकस्थितेः परिज्ञानसामर्थ्यम् ।	प्र.प्र – 1, प्रवि.प्र1,2,5	ज्ञा	परि, अनु	10

वि.प्र 5	कालिदासकृतीनां सामान्यपरिज्ञानम्।	प्र.प्र – 1, प्रवि.प्र1,2,4	ज्ञा		10
वि.प्र 6		प्र.प्र – 1, प्रवि.प्र1,2,6	ज्ञा		8
वि.प्र 7		प्र.प्र – 1, प्रवि.प्र1,2,4	अप	परि	8
वि.प्र8	संस्कृतभाषायां व्यावहारिकं परिज्ञानसम्पादनम्।	प्र.प्र 2 प्र वि.प्र1	प्रयो	वा	8

पूरणविषयः – तृतीयः।

विषयसंख्या	-	II C USAS 417
विषयनाम	-	प्रायोगिकव्याकरणम् ।
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः	-	

1. व्याकरणविषये प्राथमिकतत्त्वानि जानाति ।
2. तदनुसृत्य विभक्तिप्रयोगविषये लेखने च नियमान् अवगच्छति ।
3. लकारान्, लकारार्थान् संज्ञासूत्राणि च जानाति ।
4. आत्मनेपदपरस्मैपदप्रयोगज्ञानं तयोः भेदान् च जानाति ।
5. संस्कृतभाषायाम् तथा आंगलेय प्रादेशिकभाषायां च संभाषणं कर्तुं व्याकरणज्ञानस्य प्रयोजनमार्जयति ।
6. संस्कृतभाषायां भिन्नविषयाण्यधिकृत्य प्रबन्धान् रचयितुम् अवगच्छति ।
7. सन्दर्भानुगुणतया यथाकालं प्रयोगपाटवम् आर्जयति ।

पाठ्यक्रमरूपरेखा :-

प्रथमो विभागः	:	वाक्यरचना-शब्दरूपाणि, पदविभागाः-नामरूपविभागाः, विभक्तयः, तेषां सामान्यविशेषप्रयोगः।
द्वितीयो विभागः	:	लघुसिद्धान्तकौमुद्यां संज्ञाप्रकरणम् ।
तृतीयो विभागः	:	वाक्यनिर्माणम्-संस्कृतवाक्यानां प्रयोगविशेषः --कर्तरि-कर्मणि- भावेप्रयोगाः
चतुर्थो विभागः	:	भाषान्तरपाठाः- संस्कृतम् आंगलेयेन, आंगलेयं संस्कृतेन च भाषान्तरीकरणम् । निबन्धरचना (प्रबन्धः, कविता, कथा, पत्रलेखनम्) निर्दिष्टभागमनुसृत्य ।

देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि

ग्रन्थसूचिः

1. Madhusudan Misra, Anuprayukta Samskrta Vyakaranam, Parimal Publications, New Delhi, 1981.
2. Fr. John Kunnappilly, Prakriyabhasyam (In Malayalam)

3. Bharata Pisharoti, Kamadhenu (In Malayalam)
4. K.G. Paulose, Laghusamskritam (In Malayalam), Vallathol Vidyapeetha, Edappal.
5. Ananta Narayana Sastri, Vakyatattvam (In Malayalam), Govt. Sanskrit College, Trippunithura.
6. Maurer Watter Harding, The Sanskrit Language: An Introductory Grammar And Reader, 2 Vols, Curzon, Surrey, 1995.
7. Vedprakash Sastri, Sanskrit Parimal (Praveshika 1&2), Neetha Publication, New Delhi, 1997.
8. K.R.V. Shastri, Sanskrit Readers (Prathamadarsa, Dvitiyadarsa And Trtiyadarasa), R.S. Vadhyar & Sons, Palakkad, 1991.
9. Acharya Digambara Mahapatra, Saralasamskrtasambhasakam (In Sanskrit), Prajna Prakasa, Cuttak, 2000. 26
10. Vaman Shiram Apte, The Students Guide to Sanskrit Composition, Eastern Book Linkers, Delhi, 2004.
11. Kanippayur Sankran Namputirippad, Samskrtabhasa, 3 Parts, Kanippayyur Sankaran Namputirippad Smaraka Granthasala, Kunnamkulam, 1997.
12. Rajarshi Sri Ramavarma Balaprabodha – Ed. Govt Sanskrit College, Tripunithura
13. Sandhiyum Samasavum Malayalathil by Kanippayur Sankaran Nampoothirippad
14. Prof. R.Vasudevan Potti, Laghusiddhantakaumudi, Prathamam bhagah, (Malayalam), Govt. Sanskrit College, Tripunithura.

संक्र.	छात्रः अस्य विषयस्य पठनेन	प्र . प्र- प्र वि. प्र	धार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि. प्र१	व्याकरणविषये प्राथमिकतत्त्वानि जानाति ।	प्र . प्र- 1 प्र वि. प्र- 2	जा	परि	12
वि. प्र२	तदनुसृत्य विभक्तिप्रयोगविषये लेखने च नियमान् अवगच्छति ।	प्र . प्र- 1 प्र वि. प्र- 2	जा	परि	10
वि. प्र३	लकारान् लकारार्थान् च जानाति ।	प्र . प्र- 1 प्र वि. प्र- 2	जा	परि	10
वि. प्र४	आत्मनेपदपरस्मैपदप्रयोगज्ञा नं तयोः भेदान् च जानाति ।	प्र . प्र- 1 प्र वि. प्र- 2	जा	परि	10
वि. प्र५	संस्कृतभाषायाम् आंगलेये प्रादेशिकभाषायां च संभाषणकर्तुं व्याकरणज्ञानस्य प्रयोजनमार्जयति ।	प्र . प्र- 1 प्र वि. प्र- 2	जा	परि	10
वि. प्र६	संस्कृतभाषायां	प्र . प्र- 1	जा	परि	10

	भिन्नविषयाण्यधिकृत्य प्रबन्धान् रचयितुम्प्रभवति।	प्र वि. प्र- 2			
वि. प्र७	सन्दर्भानुगुणतया यथाकालं प्रयोगपाठवम् आर्जयति ।	प्र . प्र- 1 प्र वि. प्र- 1	जा	परि	10

पूरणविषयः – चतुर्थः।

विषयसंख्या	-	II C USAS 418
विषयनाम	-	केरलीयसंस्कृतसाहित्यम् ।
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः

1. संस्कृतसाहित्यपारम्पर्यम् अधिकृत्य अवबोधनम्।
2. संस्कृतसाहित्यपरम्परायां विशिष्य केरलीयानां योगदानमधिकृत्य अवगच्छति ।
3. संस्कृतनाटकसमस्यायाः निरूपणं, काव्यानां नाटकानां च स्फुटपरिचयं सिद्ध्यति।
4. सामूहिक- सांस्कारिक वीक्षणद्वारा कोरलीयसंस्कृत-मलयालसाहित्य परम्परायाः माधुर्यं प्राधान्यं च अवगच्छति ।
5. काव्यनाटकादिभ्यः सैन्दर्यात्मकानि मूल्यानि, विशिष्य केरलीयपश्चात्तले व्युत्पत्तिदायकं वैज्ञानिकपारम्पर्यं अवगच्छति ।
6. केरलीयसंस्कृतवाङ्मयस्य उदयं विकासं चाधिकृत्य अवगच्छति ।
7. केरलीयनाट्यवेद्याः चरित्रम् उद्भवं सैन्दर्यं च अवगम्य तेषाम् आधुनीककालानुगतरीत्या पठनाय सज्जीकरोति।।
8. भारतीयनाट्यपारम्परस्य पूर्णवबोधः ।
9. केरलीय नाट्यकलानां, विशिष्य कूटियाट्टम्, कृष्णनाट्टम्, मरत्तुकलि इत्यादीनां सौन्दर्यातिशयं सामूहिक-सांस्कारिकपश्चात्तलेषु अवगन्तुमवसरो जायते ।
10. केरलीयनाट्यकलासु उपयुज्यमानानां सङ्गीतोपकरणानां तेषां वैशिष्ट्यं प्राधान्यं च अवगच्छति ।

पाठ्यक्रमरूपरेखा :-

- प्रथमम् एककम् - केरलीयसंस्कृतगद्यानि-आमुखम्।गद्य-पद्य- चम्पू- महाकाव्य- खण्डकाव्य- सन्देशकाव्य-चरित्रमहाकाव्यादीनां परिचयनम् ।
- द्वितीयम् एककम् -केरलीय संस्कृतसाहित्यवाङ्मयस्य चित्रणम्- केरलीयसंस्कृतरूपके प्रसिद्धाःकृतयःकवयः च ।
- तृतीयम् एककम् - पुरातनभारतीयनाट्यवेदीमधिकृत्य सामान्यावलोकनम्- संस्कृतनाटक- रचनासिद्धान्तः - केरलीयरङ्गकलाः- कृष्णनाट्टम्- कूटियाट्टम्- मरत्तुकलि ।
- चतुर्थम् एककम् - स्तोत्रकाव्यस्य चरित्रम्- शङ्कराचर्यः- मेलपुत्तूर नारायणभट्टतिरिः-

श्रीनारायण गुरुदेवः ।

ग्रन्थसूचि:

१. स्टीस ओफ़ केरला सान्स्क्रिट् लिटरेचर्, डो. एन्. वि. पि. उणिक्तिरिः, यूनिवर्सिटि ओफ़ कालिकट्, 2004
२. कोण्ट्रिब्यूषन् ओफ़ केरला सान्स्क्रिट् लिटरेचर्, डो. के. कुञ्जुणिगराजा, यूनिवर्सिटि ओफ़ मद्रास्, 1980
३. केरलसाहित्य चरित्रम्- उल्लू एस् परमेश्वरअय्यर्, केरला यूनिवर्सिटि, 1935
४. केरलसंस्कृतसाहित्य चरित्रम्, वटकुंकूर् राजराजवर्मा, एस्. एस्. यु. एस् कालटि, 1997
५. संस्कृतसाहित्य चरित्रम्, . के. कुञ्जुणिगराजा, एम्. एस् मेनोन्, केरलसाहित्य अकादमी, 2002
६. ए हिस्टरि ओफ़ सान्स्क्रिट् लिटरेचर्, ए. बि. कीत्, मोतीलाल बनारसीदास् पब्लिषेरस्, दिल्ली, 1993
७. ए हिस्टरि ओफ़ सान्स्क्रिट् लिटरेचर्, माकडोनेल् ए. ए, मोतीलाल बनारसीदास् पब्लिषेरस्, दिल्ली, 1990
८. इन्टेन् काव्या लिटरेचर्, ए. के. वारडर्, मोतीलाल बनारसीदास् पब्लिषेरस्, दिल्ली, 1972
९. ए षोर्ट हिस्टरि ओफ़ सान्स्क्रिट् लिटरेचर्, टी. के. रामचन्द्र अय्यर्, आर्. एस्. वाद्यार् आन्ट् सण्स्, कल्पात्ति, केरलम्, 1989
१०. हिस्टरि ओफ़ क्लासिक्कल् सान्स्क्रिट् लिटरेचर्, क्रिष्णमाचार्यर्, मोतीलाल बनारसीदास् पब्लिषेरस्, दिल्ली, 1937
११. द टूडीषणल् सान्स्क्रिट् तिथेटर् ओफ़ कोरला, डो. सि. राजेन्द्रन्, डिपारट्मेन्ट् ओफ़ सान्स्क्रिट्, यूनिवर्सिटि ओफ़ कालिकट्, 1989
१२. सर्वे ओफ़ सान्स्क्रिट् लिटरेचर्, कुञ्जन् राजा. सि, भारतीय विद्या भवन्, मुम्बै, 1962
१३. कूटियाट्टम्, डो. के. जि. पौलोस्, इन्टेरनाषणल् सेन्टर् फोर् कूटियाट्टम्, तृप्पूणितुरा, 2001
१४. इम्प्रोवैसेषन् इन् एन्थन्ट् तिथेटर्, डो. के. जि. पौलोस्, इन्टेरनाषणल् सेन्टर् फोर् कूटियाट्टम्, तृप्पूणितुरा, 2003
१५. नाट्यकल्पद्रुमम्, माणि माधवचाक्यार्, नाषणल् बुक् स्टाल् कोट्टयम्, 1975
१६. कृष्णनाट्टम् (कृष्णगीतिः), पि. सि. वासुदेवन् इलयत्, गुरुवायूर् देवस्वम्, 1986

सं क्र	छात्राः अस्य विषयस्य पठनेन	प्र. प्र / प्र वि. प्र	धार	आस्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र १	संस्कृतसाहित्यपारम्पर्यम् अधिकृत्य अवबोधं सम्पादयन्ति ।	प्र. प्र१/ प्र वि. प्र१	ज्ञा	परि	8
वि. प्र २	संस्कृतसाहित्यपरम्परायां विशिष्य केरलीयानां पण्डितानांयोगदानमधिकृत्य अवगच्छन्ति ।	प्र. प्र२/ प्र वि. प्र १, २	अप	वा	8
वि. प्र ३	संस्कृतनाटकसमस्यायाः निरूपणं, काव्यानां नाटकानां च परिचयं च प्राप्नुवन्ति ।	प्र. प्र१/ प्र वि. प्र३	अप	परि	7
वि. प्र ४	सामूहिकं सांस्कारिकं च वीक्षणद्वारा केरलीयसाहित्य पारम्परस्य अवलोकनं पठनं च।	प्र. प्र१, २/ प्र वि. प्र५	अप	परि	7
वि. प्र ५	काव्य नाटकादिभ्यः सैन्दर्यात्मकमूल्यानि, विशिष्य केरलीयपश्चात्तले व्युत्पत्तिदायकं वैज्ञानिकपारम्पर्यमवगच्छन्ति ।	प्र. प्र४/ प्र वि. प्र४, ७	अव	आनु	7
वि.प्र ६	केरलीयसंस्कृतवाङ्मयस्य उदयं विकासं चाधिकृत्य अवगच्छन्ति ।	प्र. प्र१, २/ प्र वि. प्र४, ६	अप	परि	7
वि.प्र ७	केरलीयनाट्यवेद्याः चरित्रम् उद्भवं सैन्दर्यं च अवगम्य तेषाम् आधुनीककालानुगत पठनं च सुसाध्यम्।	प्र. प्र२/ प्र वि. प्र४, ६, ७	प्रयो. सृ	परि	7

वि.प्र ८	भारतीयनाट्यपारम्परस्य पूर्णविवेकः।	प्र. प्र३/ प्र वि. प्र३, ६	अप	परि	7
वि.प्र ९	केरलीय नाट्यकलानां विशिष्य कूटियाट्टम्, कृष्णनाट्टम्, मरुतुकली इत्यादीनां सौन्दर्याति शयत्वं सामूहिक-सांस्कारिकपञ्चातलेषु अवगन्तु मवसरो जायन्ते ।	प्र. प्र३/ प्र वि. प्र४, ६	अप	परि	7
वि.प्र १०	केरलीयनाट्यकलासु उपयुज्यमानानां सङ्गीतोपकरणानां परिचयं तेषां वैशिष्ट्यं प्राधान्यं च अवगच्छन्ति ।	प्र. प्र४/ प्र वि. प्र६	ज्ञा	आनु	7

षाण्मास्यं - ।।।

मुख्यविषयः – तृतीयः।

विषयसंख्या	-	III B USAM 403
विषयनाम	-	महाकाव्यानि।
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः	-	

1. काव्यप्रणालीः अवजानाति।
2. सामान्यतः महाकाव्यं अवजानाति।
3. काव्यास्वादने करोति।
4. श्लोकव्याख्यानपद्धतिं अवगच्छति।
5. इतरकाव्यस्थितान् समानसन्दर्भान् प्रत्यभिजानाति।
6. इतरभाषाभिः सह काव्यभाषायाः वैशिष्ट्यं अवगच्छति।
7. काव्यशास्त्रसिद्धान्तान् काव्ये योजयितुं जानाति।
8. प्रतिभया काव्यं कर्तुं जानाति।

प्रथममेककम्	:संस्कृते पद्यसाहित्यस्य उत्पत्तिविकासौ।काव्यविभागः, सामान्यतःसंस्कृतकाव्यपरिचयः
द्वितीयमेककम्	:महाकाव्यनिर्वचनम्, प्रसिद्धानि, महाकाव्यानि, केरलीयमहाकाव्यानि(श्रीकृष्णविलासः,मूषिकवंशः, राघवीयः, श्रीकृष्णविजयः, सुभद्राहरणःइत्यादि)
तृतीयमेककम्	:रघुवंशः, वैशद्येन अध्ययनम् (तृतीयसर्गः प्रथमश्लोकादारभ्य पञ्चत्रिंशत्पर्यन्तम्) 1-35
चतुर्थमेककम्	:शिशुपालवधम् द्वितीयसर्गः (वैशद्येन अध्ययनम्) उद्धववचनम्-साम्प्रत्यसाम्प्रतम्..महानया नगापगा। (70-118)

ग्रन्थसूचिः

A History of Sanskrit Literature, A.B. Keith, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi,

1993.

A History of Sanskrit Literature, Macdonell A.A., Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1990.

A Companion to Sanskrit Literature, Banerjee C.S.

History of Classical Sanskrit Literature M. Krishnamachariar, Motilal Banarsidass, Delhi, 1990.

Sisupalavadha (text with English translation). Dr. C. Rajendran, Sahitya Academy, Trichur.

Contribution of Kerala to Sanskrit Literature, Dr. K. Kunjunni Raja, University of Madras, 1980.

Samskratasahityacaritram, Vol I & II (Ed.), Dr. Kunjunni Raja & Dr. M.S. Menon, Kerala Sahitya Academy, Trichur, 2002.

संक्र	छात्र: अस्य विषयस्य पठनेन	प्र प्र/प्र वि प्र	घार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोरा:
वि प्र 1	काव्यप्रणाली: अवजानाति।	प्र प्र 1, प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
वि प्र 2	सामान्यतः महाकाव्यं अवजानाति।	प्र प्र 1, प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
वि प्र 3	काव्यास्वादनं कर्तुं जानाति	प्र प्र 2, प्र वि प्र 5	ज्ञा अप	परि	9
वि प्र 4	श्लोकव्याख्यानपद्धतिं अवगच्छति।	प्र प्र 4, प्र वि प्र 7	अप	परि	9
वि प्र 5	इतरकाव्यस्थितान् समानसन्दर्भान् प्रत्यभिजानाति।	प्र प्र 1, प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
वि प्र 6	इतरभाषाभिः सह काव्यभाषायाः वैशिष्ट्यं अवगच्छति।	प्र प्र 3, प्र वि प्र 5	अप	परि	9
वि प्र 7	काव्यशास्त्रसिद्धान्तान् काव्ये योजयितुं जानाति।	प्र प्र 4, प्र वि प्र 6	ज्ञा	परि	9
वि प्र 8	प्रतिभया काव्यं कर्तुं जानाति।	प्र प्र 6, प्र वि प्र 8, 9	ज्ञा	परि	9

पूरणविषयः - पञ्चमः

विषयसंख्या	-	III C USAM 419
विषयनाम	-	भाषाशास्त्रम्।
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः		

1. भाषाविज्ञानस्य प्राथमिकज्ञानं अवगच्छति।
2. संस्कृतभाषायाः इतिहासं इतरभाषाया सह तस्य संबन्धं च अधिगच्छति।
3. भाषाशास्त्र कल्पनां अधिगच्छति।
4. संस्कृतभाषाविज्ञानस्य प्राथमिकं स्तरं अधिकृत्य तथा भारतीयपरम्परां च अवगच्छति।
5. पारम्पर्यविज्ञानस्य, आधुनिकविज्ञानेन सह तारतम्यात्मकज्ञानलब्धिः।
6. भाषाविज्ञानाध्ययने सामजसम्मुखीकरणक्षमतां अधिगच्छति।
7. आर्जितविज्ञानस्य जीवितसन्दर्भेषु प्रयोगचातुरी अवगच्छति।
8. भाषाविज्ञाने निकृते च विषयाणां संवेदन सामर्थ्यप्राप्तिः।
 - प्रथमम् एककम् – भाषाविज्ञानस्य प्राथमिकपरिचयः भाषाशास्त्रस्य स्वभावः प्राधान्यं च।
विभागचतुष्टयम् – शब्दोत्पत्ति विपरिणाम प्रकारविचारः पदनिष्पत्ति –
प्रकारविचारः – अर्थविवरणप्रकारविचारः – वाक्यरचनाप्रकारविचारः
भाषाशास्त्रस्य सामान्यविवरणं भाषागोत्रम् इन्टोयूरोप्यन् भाषागोत्रम्।
 - द्वितीयमेककम् – शब्दपरिणामः ध्वनिपरिणामः ध्वनिनियमोपोद्घातः उच्चारणावयवाः–
शब्दविपरिणाम नियमाः तालव्यनियमः – मूर्धन्योत्पत्तिनियमः – ग्रिन्स् नियमः
– ग्रास्मान् नियमः सादृश्य विचारस्य प्राधान्यम् – समानीकरणम् इत्यादि।
 - तृतीयमेककम् – पदनिष्पत्तिप्रकारविचारः – समासः पाणिनीमहर्षेः नाम्नः वर्गीकरणम्।
नामवाचकानिष्पत्तिविचारः सर्वनामनिष्पत्तिविचारः संख्यावाचकनिष्पत्ति-
विचारः धातुनिष्पत्तिविचारः। प्रत्ययाः – असमापत्य(?) र्थकाः प्रत्ययाः –
कृतन्त-तिङन्तप्रत्ययाः समासाः लुप्तविभक्तिकत्वम्।
 - चतुर्थमेककम् – वाक्यरचनाप्रकारविचारः – मुख्यार्थः – गौणार्थः – अर्थविपरिणामः–
अर्थपरिणामकारणानि।
 - मूल्यनिर्णयम् – आन्तरिकम् – द्वे उपलब्धी।
प्रथमा उपलब्धिः – पत्रप्रस्तुतिः निबन्धलेखनम्।
द्वितीया उपलब्धिः – आभ्यन्तरपरीक्षा।
बाह्यम् – द्वे उपलब्धी – षण्मासिकान्त परीक्षा।
समयविभागः – प्रथमम् एककं – 1 होरा, द्वितीयं एककम्।, 2 होरे, तृतीयमेककं – 2 होरे ,
चतुर्थमेककम् – 1 होरा।

ग्रन्थसूचिः

An introduction to Sanskrit Linguistics, Sreemannarayana Murthi.
Comparative Philology of Indo European Languages, T.K. Ramachandra Iyer R.S. Vadhyar & Sons, Kalpathi, Palakkad.
General Linguistics - An introductory Survey, Robins R.H.
Linguistics Introduction to Sanskrit, Balakrishna Ghosh.
A History of Sanskrit Literature, A.B. Keith, Motilal Banarsidass, Delhi, 1993.
History of Classical Sanskrit Literature, Krishnamachariar
A Short History of Sanskrit Literature. Prof. T.K. Ramachandra Iyer, R.S. Vadhyar & Sons, Kalpathi, Palakkad.
Sanskritasahityetihasah, Acharya Lokamani Dahala, Krishnadas Academy, Varanasi, 1993.

Sanskritasahityacaritram, Kerala Sahitya Academy, Trissur, 2002.

संक्र	छात्र: अधिगन्तुं प्रभवति	प्र प्र प्र वि प्र	घार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोरा:
विप्र 1	भाषाविज्ञानस्य प्राथमिकज्ञानं अवगच्छति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
विप्र 2	भाषाशास्त्र कल्पनां अवगच्छति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
विप्र 3	संस्कृतभाषायाः इतिहासं इतरभाषाया सह तस्य संबन्धं च अधिगच्छति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	9
विप्र 4	संस्कृतभाषाविज्ञानस्य प्राथमिकं स्तरं अधिकृत्य तथा भारतीयपरम्परां च अवगच्छति।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 5	ज्ञा	परि	9
विप्र 5	पारम्पर्यविज्ञानस्य आधुनिकविज्ञानेन सह तारतम्यात्मकज्ञानलब्धिः।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 8	ज्ञा	परि	9
विप्र 6	भाषाविज्ञानाध्ययेन सामजसम्मुखीकरणक्षमतां अधिगच्छति।	प्र प्र 3 प्र वि प्र 9	ज्ञा	परि	9
विप्र 7	आर्जितविज्ञानस्य जीवितसन्दर्भेषु प्रयोगचातुरी अवगच्छति।	प्र प्र 6 प्र वि प्र 9	ज्ञा	परि	9
विप्र 8	भाषाविज्ञाने निकृते च विषयाणां संवेदन सामर्थ्यप्राप्तिः।	प्र प्र 4 प्र वि प्र 4	ज्ञा	परि	9

पूरणविषयः - षष्ठः

विषयसंख्या	-	III C USAM 420
विषयनाम	-	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्।
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः		

1. आधुनिक काव्यशास्त्रं अवगच्छति।
2. नवीन संस्कृतकाव्यानि रूपकाणि च अवगच्छति।
3. आधुनिककाव्यसिद्धान्तादिशा काव्यानि आस्वदते।
4. नवीनमूल्यानि, मतनिरपेक्षकता जनाधिपत्यं च चालयितुं वाहकरूपेण संस्कृतभाषायाः स्थानं परिशोधयति।
5. केरलीयसंस्कृतकाव्यानि अवगच्छति।
6. आधुनिकसंस्कृतनाटकानि जानाति।
7. सर्गविधौ संवाहकरूपेण संस्कृतभाषायाः वैशिष्ट्यम् जानाति।
8. संस्कृतनाटकाभिनयपद्धतौ केरलस्य योगदानं अवगच्छति।

अध्येयग्रन्थाः - 1. रामकीर्तिमहाकाव्यम् (सत्यव्रतशास्त्री)

2. मेघोदयःसुब्बरामपट्टर् (सुब्बरामीयम्)
 3. गीताञ्जलिः(रबीन्द्रनाथटागोर्, भाषानुवादक एन्. गोपालपिल्ला)
 प्रथममेककम् - संस्कृते आधुनिकमहाकाव्यानां सामान्यपरिचयः क्रिस्तुभागवतम् भारतेन्दुः, विश्वभानुः, आङ्गलसाम्राज्यम्, नवभारतम्, धर्मसागरः, कृष्णन्तम्पि, डा. वि. राघवन् इत्यादीनां कवीनां रूपकाणि, प्रसिद्धकृतीनां संस्कृतविवर्तनानि। संस्कृतचलच्चित्राणि शङ्कराचार्यः, भगवद्गीता इत्यादि।
 द्वितीयमेककम् - सत्यव्रतशास्त्रिणः रामकार्तिमहाकाव्यम् (वैशद्येन पठनम्)
 तृतीयमेककम् - आधुनिकसंस्कृत नाटकः मेघोदयः सुब्बरामपट्टर् (वैशद्येन)
 चतुर्थमेककम् - गीताञ्जली (रबीन्द्रनाथ टागोर्) भाषानुवादकः एन्. गोपालपिल्ला.

ग्रन्थसूचि:

Ramakirtimahakavya, Satyavrata Sastri, text with translation by Dr. C. Rajendran, Sahitya Akademi, New Delhi.

Dramas of Krishnan Thampi, edited by Dr. N.P. Unni, College Book House, M.G. Road, Trivandrum, 1977.

Kristubhagavata, Dr. P.C. Devasya, Department of Cultural Publication, Govt. of Kerala, Trivandrum, 1992.

Keralodaya, Dr. K.N. Ezhuttachan, Bharat Printers, Ottappalam, 1977.

Keralodaya, Malayalam translation, cultural publication, Govt. of Kerala Trivandrum, 1992.

Keralodaya - An Epic Kavya on Kerala History, Dr. Dharmaraj Adat Publication division, University of Calicut, 2003.

Viswabhanu P.K. Narayanapillai, College Book House, Trivandrum, 1980.

Gitanjali Sanskrit translation by N. Gopala Pillai, Kumaramangalam, Vazhutakkadu, Trivandrum, 1969.

Kalidasanatakakatha, M.P. Sankunni Nair

Subbaramiyam. Sanskrit Series, University of Calicut, 2018.

सं क्र	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र प्र प्र वि प्र	घार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि प्र 1	आधुनिककाव्यशास्त्रं अवगच्छति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
वि प्र 2	नवीनसंस्कृतकाव्यानि रूपकाणि च अवगच्छति।	प्र प्र 5 प्र वि प्र 8	ज्ञा	परि	9
वि प्र 3	आधुनिककाव्यसिद्धान्तदिशा काव्यानि आस्वदते।	प्र प्र 6 प्र वि प्र 9	ज्ञा	परि	9
वि प्र 4	नवीनमूल्यानि, मतनिरपेक्षकता जनाधिपत्यं च चालयितुं वाहकरूपेण संस्कृतभाषायाः स्थानं परिशोधयति।	प्र प्र 5 प्र वि प्र 7	ज्ञा अप	परि	9
वि प्र 5	केरलीयसंस्कृतकाव्यानि अवगच्छति।	प्र प्र 4 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
वि प्र 6	आधुनिक संस्कृत नाटकानि जानाति।	प्र प्र 4 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	9

वि प्र7	सर्गविधौ संवाहकरूपेण संस्कृतभाषायाः वैशिष्ट्यम् जानाति।	प्र प्र 4 प्र वि प्र 9	ज्ञा	परि	9
वि प्र8	संस्कृतनाटकाभिनयपद्धतौ केरलस्य योगदानं अवगच्छति।	प्र प्र 4 प्र वि प्र 8	ज्ञा	परि	9

षाण्मास्यं - IV

मुख्यविषयः - चतुर्थः

विषयसंख्या	-	IV B USAS 404
विषयनाम	-	वृत्तः अलङ्कारः च
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः	-	

1. संस्कृतभाषायां वृत्तालङ्काराणां लक्षणं जानति।
2. संस्कृतकाव्यानां समुचितोच्चारणं, पारायणं च वर्धते।
3. संस्कृतकाव्यानां कण्ठस्थीकरणं स्मरणं च वर्धते।
4. वृत्तालङ्कारद्वारा संस्कृतकाव्यानां आस्वादनक्षमतां आर्जयति।
5. संस्कृतकाव्ये गुणालङ्काराणां विवेचनं सम्यक् जानति।
6. संस्कृतकाव्ये वृत्तानां प्रयोगसामर्थ्यं आर्जयति।
7. संस्कृतकाव्ये अलङ्काराणां प्रयोगसामर्थ्यं वर्धयति।
8. संस्कृतकाव्यतत्त्वानां सम्यक् ज्ञानेन काव्यावगमस्य आस्वादनस्य च प्राधान्यं लभ्यते।

प्रथमं एककम्—

वृत्तशास्त्रस्य सामान्यपरिचयः- संस्कृतश्लोकालापने वृत्तानां स्थानम्- बहुविधवृत्तानि- वर्णवृत्तम्- मात्रावृत्तम्- अर्धसमवृत्तम्- विषमवृत्तम्- समवृत्तम्- श्लोकां लापनम्- गणाः- लघुगुरुभेदः।

द्वितीयं एककम्—

वृत्तानि- वसन्ततिलका- वंशस्थम्- इन्द्रवज्रा- उपेन्द्रवज्रा- उपजातिः- मालिनी- शिखरिणी- मन्दाक्रान्ता- स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम् - वियोगिनी- पुष्पिताग्रा - मात्रावृत्तानि- श्लोकः - आर्या - गीती।

तृतीयं एककम्—

अलङ्कारस्य लक्षणम्- संस्कृतकाव्ये अलङ्काराः - अलङ्कारस्य भेदाः - शब्दालङ्काराः- अर्थालङ्काराः- उभयालङ्काराः- चित्रालङ्काराः - अनुप्रासः- यमकम्।

चतुर्थं एककम्

उपमा- अनन्वयम्- उल्लेखम्- रूपकम्- अपह्नुतिः- दृष्टान्तः- वक्रोक्तिः- अतिशयोक्तिः- स्वभावोक्तिः- विशेषोक्तिः- विभावना- समासोक्तिः - अर्थान्तरन्यासः- व्यतिरेकः- श्लेषः- दीपकं- विरोधाभासः

ग्रन्थसूचिः

1. Pingala's *Chandassutra*
2. *Vrttaratnavali* of 'Gomatidasa'.
3. *Vrttamanjari*
4. *Vrttaratnakara*
5. *Vrttasastram*, Mathew, Dr. T.V., State Institute of Languages, Thiruvananthapuram, 1996.
6. *Alankarasarvasva of Ruyyaka*, Chowkhamba, Varanasi, 2009.
7. *Chandas enna Vedangam*, Dr. C.R. Subhadra, Kanippayyur Sankaran Nampoothirippad Smaraka Granthasala, Kanippayyur, Kunnamkulam, 2017.

Sl. No.	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र प्र प्र वि प्र	घार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
१	संस्कृतभाषायां वृत्तलङ्काराणां लक्षणं जानति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1,	ज्ञा	परि	9
२	संस्कृतकाव्यानां समुचितोच्चारणं, पारायणं च वर्धते।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
३	संस्कृतकाव्यानांकण्ठस्थीकरणं स्मरणं च वर्धते।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
४	वृत्तालङ्कारद्वारा संस्कृतकाव्यानां आस्वादनक्षमतां आर्जयति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
५	संस्कृतकाव्येगुणालङ्काराणांविवेचनं सम्यक्जानति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
६	संस्कृतकाव्ये वृत्तानां प्रयोगसामर्थ्यं आर्जयति।	प्र प्र 1 & 6 प्र वि प्र 1& 6	ज्ञा	परि	9
७	संस्कृतकाव्ये अलङ्काराणां प्रयोगसामर्थ्यं वर्धयति।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9
८	संस्कृतकाव्यतत्त्वानां सम्यक्ज्ञानेनकाव्यावगमस्य आस्वादनस्य च प्राधान्यं लभ्यते।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1	ज्ञा	परि	9

पूरणविषयः – सप्तमः

विषयसंख्या	-	IV C USAS 421
विषयनाम	-	साङ्केतिकविज्ञानम्
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः		

1. साङ्केतिकविद्यायाः सामान्यज्ञानं एवं विशिष्टज्ञानं जानाति।
2. भारते, विद्यमानानांनूतनान्तर्जालीयसाङ्केतिकविद्यायाः परिज्ञानम् अवगम्यते।

3. साङ्केतिकविद्यायाःनूतनबोधनोपकरणानांज्ञानंसिध्यति ।
4. साङ्केतिकपरिज्ञानेप्रयोगे च नवीनोपकरणानां बोधनं संस्कृतभाषायां अपि अवजानाति ।
5. वैयक्तिकविकासे बोधनमण्डले च उपयोज्यमानानां संस्कृतभाषायाः साङ्केतिकोपकरणानां पश्चान्नसिध्यति ।
6. साङ्केतिक - सङ्गणकलोकात् यथार्थोपयोगं संरक्षणं च अधिकृत्यजानाति ।
7. गृह अधिकृत्य सामान्यपरिज्ञानं जायते ।।

प्रथमंएककम्-

आधुनिकसङ्गणकविज्ञानम्- अन्तर्जालीयविज्ञानम्- वयर्ल्स् टेक्नोलजी- मोबैल् फोण् टेक्नोलजी- लैसेन्स्- गारण्डी- वारण्डी ।

द्वितीयंएककम् -

डाट्टा- कनक्षन्- डि एस् एल्- केबिल्- ऐ.एस्. डि. एन्- वैफे- ज्ञानसम्पादनाय एवं अकादमिक कार्यनिर्वहणाय च अन्तर्जालस्य प्रयोगः- ऐ.पि.आर्-कोपिरैट्- पेट्टन्ट्- प्लाजियरिसम्- पठनपाठन प्रक्रियासु साङ्केतिकविज्ञानस्य स्थानम् ।

तृतीयंएककम् -

साङ्केतिकविज्ञानम् समूहं च —एफ्. एस्. एम्- अन्तर्जालीयविज्ञानेनवीनसोफ्टवयर्- सैबर्मूल्यम्- सैबर्नियमाः- सैबर्पराधः - सैबर्दण्डनीतिः - इ-वेस्स्ट- ग्रीनकम्ब्यूटिट् - बयोक्म्ब्यूटिट् ।

चतुर्थंएककम् -

इ- गवर्णन्स्- राष्ट्रनिर्माणे, आरोग्यसंरक्षणे, वाणिज्ये, संरम्भेनियमनिर्माणे, आशयविनिमये, विद्याभ्यासादिषु साङ्केतिकविज्ञानस्य प्रयोजनम्- आर्टिफिषियल् इन्टलिजन्स, वेरच्चलरियालिटिट् ।

पञ्चमम् एककम् -

नाटुरल् लाङ्ग्वेज् प्रोससिङ्(गृह) सामान्यपरिचयः - संस्कृतंएन् एल् पि च, एन् एल् पि मध्ये भारतीयभाषाः विशिष्य संस्कृतम्- अन्तर्जाले संस्कृतम्- संस्कृतपठनसामग्री- संस्कृतसाङ्गणिकनिघण्डवः ।

ग्रन्थसूचिः

Essential Readings

- Technology in Action, Pearson.
- V. Rajaraman, Introduction to Information Technology, Prentice Hall.
- Alexis Leon & Mathews Lenon, Computers Today, Leon Vikas, Rs. 180.
- Peter Norton, Introduction to Computers, 6e, (Indian Adapted Edition),

Additional References

- Greg Perry, SAMS Teach Yourself Open Office, org, SAMS.
- Alexis & Mathews Leon, Fundamentals of Information Technology, Leon Vikas.
- George Beekman, Eugene Rathswohl, Computer Confluence, Pearson Education.
- Barbara Wilson, Information Technology: The Basics, Thomson Learning
- John Ray, 10 Minute Guide to Linux, PHI, ISBN 81-203-1549-9.

- Ramesh Bangia, Learning Computer Fundamentals, Khanna Book Publishers.

Web Resources:

- www.fbcu.edu/support/office_2000
- www.openoffice.org Open Office Official website
- www.microsoft.com/office MS Office web site
- www.lgta.org Office on-line lessons.
- www.learnthenet.com Web Primer
- www.computer.org/history/timeline
- www.computerhistory.org
- www.computer.howstuffworks.com
- www.keralaitmission.org
- www.technopark.org
- [http://ezinearticles.com/?Understanding-the-Operation-of-Mobile-Phone-Networks & id = 68259](http://ezinearticles.com/?Understanding-the-Operation-of-Mobile-Phone-Networks&id=68259)
- www.scribd.com/doc/259538/All-about-mobile-phones
- www.studentworkzone.com/question.php?ID=96
- www.oftc.usyd.edu.au/edweb/revolution/history/mobile2.html

Sl. No.	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र प्र प्र वि प्र	घार	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
1.	साङ्केतिकविद्यायाः सामान्यज्ञानं एवं विशिष्टज्ञानं जायते।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	12
2.	भारते, विद्यमानायाः नूतनान्तर्जालीयसाङ्केतिकविद्यायाः परिज्ञानं अवगम्यते।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	10
3.	साङ्केतिकविद्यायाः नूतन बोधनोपकरणानां ज्ञानं सिध्यति।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	10
4.	साङ्केतिकपरिज्ञाने उपयोगे च नवीनानाम् उपकरणानां बोधनं संस्कृतभाषायां अपि अवजानाति।	प्र प्र प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	10
5.	वैयक्तिकविकासे बोधनमण्डले च उपयोज्यमानायाः संस्कृतभाषायाः साङ्केतिकोपकरणानां परिज्ञानं सिध्यति।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	10
6.	साङ्केतिक - सङ्गणकलोकात् यथार्थोपयोगं स्वकीयं संरक्षणं च अधिकृत्य जानाति।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 6	ज्ञा	परि	10
7.	गृह्य अधिकृत्य सामान्यपरिज्ञानं जानाति।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 6	ज्ञा	परि	10

पूरणविषयः – अष्टमः

विषयसंख्या	-	IV C USAS 422
विषयनाम	-	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्येतिहासः
उपलब्धिसंख्या	-	4

साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः		

1. संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्य परिज्ञानं लभते।
2. संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रग्रन्थानां (कृतयः) कालनिर्णयः, चरित्रावगतिः च जानति।
3. संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रग्रन्थानां सारांशः तस्य प्राधान्यं च अभिजानाति।
4. संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रसिद्धान्तानां संपुष्टिः जानाति।
5. नाटकसङ्केतस्य प्राधान्यं महत्त्वं च जानाति।
6. संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्य प्रमुखानां तत्त्वानां प्रयोगानां च समुल्लेखनम्।
7. नाटक - काव्यशास्त्रस्य च कालिकप्रसङ्गविबोधः।
8. संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रे केरलीयानां योगदानस्य अवबोधनम्।

प्रथमं एककम्—

संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्य सामान्यपरिचयः- सौन्दर्यशास्त्रस्य उत्पत्तिः विकासः च- काव्यशास्त्रम्- अलङ्कारशास्त्रम्- सौन्दर्यशास्त्रम्- संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रे सिद्धान्ताः- गुणः- अलङ्कारः- रीतिः- ध्वनिः- रसः- औचित्यं- अनुमानं- वक्रोक्तिः- ध्वनिपूर्वसौन्दर्यशास्त्रम्- ध्वन्यनन्तरसौन्दर्यशास्त्रम्।

द्वितीयं एककम्—

संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्याचार्याः- ध्वनिपूर्वाचार्याः- भामहः- दण्डी- वामनः- उद्भटः- रुद्रटः- ध्वनिकालीनाचार्याः- अनन्दवर्धनः- अभिनवगुप्तः- एतेषां कृतयः।

तृतीयं एककम्—

ध्वन्यनन्तराचार्याः- भट्टनायकः- महिमभट्टः- कुन्तकः- विश्वनाथः- क्षेमेन्द्रः- भोजः- राजशेखरः- रुय्यकः- मम्मटः- विद्यानाथः- जगन्नाथपण्डितः- अप्पय्यदीक्षितः- एतेषां कृतयः।

चतुर्थं एककम्—

नाट्यशास्त्रस्य आचार्याः कृतयश्च- भरतस्य नाट्यशास्त्रम्, धनञ्जयस्य दशरूपकम्, धनिकस्य अवलोकः, शारदातनयस्य भावप्रकाशः- लोल्लटः, शङ्कुः, भट्टनायकः, भट्टतौतः, अभिनवगुप्तः बालरामभरतम् च।

ग्रन्थसूचिः

Bharatiyakavyasastram, T. Bhaskaran, Kerala Bhasha Institute, Thiruvananthapuram.
Bharatiyakavyasastranighantu, Sailaja, T.G., Chinta Publishers, Thiruvananthapuram, 2012.

Comparative Aesthetics (Vol-I), K.C. Pandey, MLBD, New Delhi.

Dhvanipatham Aadhunika Malayalanatakattil, Joy Paul, K., Malayalapathanagaveshana kendram, Trissur, 2002.

Dhvanyaloka and its Critics, Dr. K. Krishnanmurthy, Kavyanlal Publishers, Mysore, 1963.

Dhvanyaloka of Anandavardhana with The Locana of Abhinavagupta, Translated Into English with Locana Commentary and *Balapriya* Commentaries, Kasha Sanskrit, Varanasi, 1940.

Encyclopedia of Aesthetics, Kelly.

Global Aesthetics and Sanskrit Poetics, Ramaranjan Mukherji, Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi, 1998.

History of Sanskrit Poetics, P.V. Kane, Motilal Banarsidass, Delhi, 1987.

History of Sanskrit Poetics, S.K. De, Firma, Klm Pvt. Limited, Calcutta, 1988.

Indian Aesthetics and Poetics, Jha, V.N., (Ed.), Sri Satguru Publications, Delhi, 2003.

Indian Poetics, Deshpande, Dr. G.T., (Trans. by Jayant Paranjpe), Popular Prakasan, Mumbai, 2009.

Indian Sahityasiddhantam-Prasaktiyum Sadhyatayum, Ayyappapanicker, K., State Institute Of Languages, Kerala, Thiruvananthapuram, 1999.

Kairalidhvani, P.K. Narayanan Pillai

Kavyadarsanam, P.C., Vasudevan Elayath, Poorna Publication, Calicut.

Kavyapeethika, Joseph Mundassery, Current Books, Thrissur, 1981.

New Trends in Sanskrit Poetics, Bishnupada Bhattachary, Karnatak University, Dharwad, 1987.

Paurastysahityadarsanam, Ed. M.S. Menon, Poorna Publication, Calicut.

Samkrtasahityavimarsam, N.V.P. Unithiri, Kerala Bhasa Institute, Thiruvannathapuram, 1990.

Samskrtavanmay Ka Brhad Itihas, Vol.VIII, Kavyasastra, Achary Baladev Upadhyaya (Ed.), Uttar Pradesh Samskrt Samsthan, Lucknow, 2009.

The Role of Dhvani in Sanskrit Poetics, Sharada Swaroop, Bharatiya Vidya Bhavan, Mumbai, 1998.

सं.क्र	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र प्र प्र वि प्र	घार	अख	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
1.	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्य परिज्ञानं लभते ।	प्र प्र 3 PSO 1	ज्ञा	परि	9
2.	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रग्रन्थानां कालनिर्णयः, चरित्रावगतिः च जानति ।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	9
3.	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रग्रन्थानां सारांशः तस्य प्राधान्यं च अभिजानाति ।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	9
4.	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रसिद्धान्तानां संपुष्टिः जानाति ।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 2	ज्ञा	परि	9
5.	नाटकसङ्केतस्य प्रधान्यं महत्वं च जानाति ।	प्र प्र 3 प्र वि प्र 1&2	ज्ञा	परि	9
6.	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्य प्रमुखानांतत्त्वानां प्रयोगानां च समुल्लेखनम् ।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1&2	ज्ञा	परि	9

7.	नाटक - काव्यशास्त्रस्य च कालिकप्रसङ्गावबोधः।	प्र प्र 1 प्र वि प्र 1&2	ज्ञा	परि	9
8.	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रेकेरलीयानां योगदानस्य अवबोधनम्।	प्र प्र 2 प्र वि प्र 6	ज्ञा	परि	9

षाण्मास्यं - V

मुख्यविषयः - पञ्चमः

विषयसंख्या	-	V B USAM 405
विषयनाम	-	सांख्यं न्यायं च
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः

लक्ष्यम् -- प्राचीनभारतीयदर्शनानां अवगमनार्थं आयोजितः

1. भारतीयदर्शनानां सामान्यतयापरिचयं आप्नोति
2. भारतीयतर्कशास्त्रस्य मूलतत्त्वानि जानाति
3. सांख्यस्य मूलतत्त्वानि जानाति
4. न्यायशास्त्रस्य मूलतत्त्वानि जानाति
5. सांख्ययोगयोः परस्परसंबन्धं अवगच्छति
6. सांख्यकारिकायाः तर्कसंग्रहस्य च अपग्रथनं करोति
7. भारतीयज्ञानशास्त्रस्य तत्त्वानि अवगच्छति
8. न्यायवैशेषिकयोः परस्परसंबन्धं अवगच्छति
9. भारतीयदर्शनस्य प्रमुखसरणीन् जानाति

विषयस्वरूपम्-

प्रथमांशः भारतीयदर्शनानि - सामान्यपरिचयः - आस्तिकनास्तिकदर्शनानि।

सांख्यदर्शनस्येतिहासः - प्रधानाचार्याः ग्रन्थाश्च। योगदर्शनेन सम्बन्धः। ईश्वरकृष्णस्य सांख्यकारिका।

द्वितीयांशः सांख्यकारिका सांख्यशास्त्रप्रयोजनम्, पञ्चविंशतितत्त्वानि, प्रमाणानि, सत्कार्यवादः, व्यक्ताव्यक्तज्ञानानां परस्परं साधर्म्यं च, मूलप्रकृतिः, महदादिकार्याणि, पुरुषः, पुरुषबहुत्वम्, गुणाः, सर्गः।

तृतीयांशः न्यायदर्शनस्येतिहासः - प्रधानाचार्याः - ग्रन्थाश्च। वैशेषिकदर्शनेन सम्बन्धः।

अन्नम्भट्टस्य तर्कसङ्ग्रहः - दीपिका व्याख्या। न्यायशास्त्रप्रयोजनम्।

चतुर्थांशः पदार्थाः, लक्षणम्, लक्षणदोषाः, द्रव्याणि, गुणाः, कर्माणि, सामान्यम्, विशेषः, समवायः, अभावः, कार्यकारणभावः, कारणभेदाः, बुद्धिभेदाः। प्रमाणानि, प्रत्यक्षम्, इन्द्रियार्थसन्निकर्षाः।

ग्रन्थसूचि:

- * Anantanarayana Sastri, Tarkasara.
- * Hiriyanna, M, *An Outline of Indian Philosophy*, Motilal Banarsidass, Publishers, Delhi.
- * Surendranath Dasgupta, *A History of Indian Philosophy*, VI Vols, Motilal Banarsidass Publishers P.Ltd., Delhi.
- * Vasudeva Bhattathiri, C.V. *Bhartiya Darsanagal* (In Malayalam), Sahityappravartaka Sahakarana Sangham, Kottayam.
- * Damodaran, K., *Bharatiyacinta* (Malayalam), Kerala Bhasha Institute, Thiruvananthapuram.
- * Dr. T. Aryadevi, *Nyasastrapravesika*, Published by the Author, Trissur, 2005.
- * Dr. T. Aryadevi, *Tarkasangrahadipika*, (Translation and Commentary), Kerala Sahitya Academi, Trissur, 2009.
- * Muni Narayanaprasad, *Nyayadarsanam*, Narayan Gurukulam, Varkala, 2003.
- * Prof. R. Vasudevan Potti, *Sastravadavali*, Sukritindra Oriental Research Institute, Tammanam, Kochi, 2004.
- * Prof. V.N. Jha, *Contribution of Nyaya System to Indian Thought Structure*, Department of Sanskrit, University of Calicut, 1994.
- * Prof. Mukundarajan, *Bharatiyanayasastravum Adhunikaganitavum*, Kerala Sastra Sahitya Parishad, Kozhikode, 1990.

सं.क्र	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र.प्र/ प्र.वि.प्र	धारा	अस्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र1	भारतीयदर्शनानां सामान्यतयापरिचयम् आप्नोति	प्र.प्र1 प्र.वि.प्र 2,3	ज्ञा	परि	10
वि.प्र 2	भारतीयतर्कशास्त्रस्यमूलतत्त्वानि जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 3	ज्ञा	परि	10
वि.प्र 3	सांख्यस्य मूलतत्त्वानि जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 3	ज्ञा	परि	10
वि.प्र 4	न्यायशास्त्रस्यमूलतत्त्वानि जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 3	ज्ञा	परि	10
वि.प्र 5	सांख्ययोगयोः परस्परसंबन्धं अवगच्छति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 3	अव	वा	10
वि.प्र 6	सांख्यकारिकायाःतर्कसंग्रहस्य च अपग्रथनं करोति	प्र.प्र 3 प्र.वि.प्र 3,5	अप	वा	10
वि.प्र 7	भारतीयज्ञानशास्त्रस्यतत्त्वानि अवगच्छति	प्र.प्र 3 प्र.वि.प्र 7	अव	वा	10
वि.प्र 8	न्यायवैशेषिकयोः परस्परसंबन्धं अवगच्छति	प्र.प्र 3 प्र.वि.प्र 3,6	अव	वा	10
वि.प्र 9	भारतीयदर्शनस्यप्रमुखमार्गान् जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 1	ज्ञा	परि	10

मुख्यविषयः - षष्ठः

विषयसंख्या	-	V B USAM 406
विषयनाम	-	व्याकरणम्
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः

लक्ष्यम् -संस्कृतव्याकरणस्य भाषायाः च तत्वानाम् अवगमनार्थं आयोजितः

- 1.संस्कृतव्याकरणस्य प्रारम्भपाठान् जानाति
- 2.संस्कृतभाषायाः प्रारम्भपाठान् जानाति
- 3.भाषाप्रयोगान् जानाति
- 4.भाषायाःप्रायोगिकप्रयोजनानि जानाति
- 5.संस्कृतभाषणचातुर्यम् आप्नोति
- 6.नामधातुलकारादिव्याकरणविषयान् जानाति
- 7.समस्कृतन्याकरणस्य उत्पत्तिं विकासं च जानाति
- 8.व्याकरणशास्त्रग्रन्थानां परिचयं आप्नोति

विषयस्वरूपं-

प्रथमांशः- व्याकरणशास्त्रस्य उत्पत्तिः विकासः च-मुवित्रयं-भट्टोजिदीक्षितः-सिद्धान्तकौमुदी-वरदराजः-लघुसिद्धान्तकौमुदी

द्वितीयांशः-सन्धिप्रकरणम् लघुसिद्धान्तकौमुदी-इको यणचि, तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य, स्थानेन्तरतमः, अनचि च, झलां जश् झशि, संयोगान्तरस्य लोपः, अलोन्त्यस्य, एचोयवायवः, यथासंख्यामनुदेशः समानां, वान्तो यि प्रत्यये, अदेङ्गुणः, तप्परस्तत्कालस्य, आद्गुणः, उपदेशेजनुनासिकइत्, उरण्परः, लोपश्शाकल्यस्य, पूर्वत्रासिद्धम्, वृद्धिरादैच्, वृद्धिरेचि, एत्येधत्थूत्सु, ऋते च तृतीयासमासे, उपसर्गाःक्रियायोगे, भूवादयोधातवः, उपसर्गादृतिधातौ, एङि पररूपम्, अचोन्त्यादि टिः, ओमाङोश्च, अन्तादिवच्च, अकः सवर्णेदीर्घः, एङः पदान्तादति, अनेकालुशित् सर्वस्य, डिच्च, अवङ् स्फोटायनस्य, इन्द्रे च, ईदूदेद्विचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, चादयोसत्वे, प्रादयः, निपात ओकाजनाङ्, ओत्, ओचो रहाभ्यां द्वे, ऋत्यकः।

स्तोः श्चुना श्चुः, शात्, ष्टुना ष्टुः, न पदान्ताट्टोरनाम्, तोः षि, झलां जशोन्ते, यरोनुनासिकेनुनासिको वा, तोर्लि, उदः स्थास्तम्भोः पूर्वस्य, तस्मादित्युत्तरस्य झलि, अनुस्वारस्य ययि परवर्णः, वादान्तस्य, आद्यन्तौ टकितौ, शि तुक्, खरावसानयोर्विसर्जनीयः, विसर्जनीयस्य सः, पदान्ताद्वा।

तृतीयांशः-सुबन्ताः-तिङन्ताः- - सुप् प्रत्ययाः - रामशब्दस्य सर्वेषां रूपाणां रूपसिद्धिः - सूत्रसहितं प्रक्रियानिर्णयः। भूधातोः सर्वलकाराणां रूपसिद्धिः।

चतुर्थांशः कारकप्रकरणम्- लघुसिद्धान्तकौमुदी

ग्रन्थसूचिः

1. *Laghusiddhāntakaumudī* Part 1 & 2(tr), Prof.R. VasudevanPotti,RaviVarmaSamskrta Granthavali,Trippunithura.1991
2. *Sabdarupavali*, Dhaturupavali, R.S. Vadhyar & Sons, Kalpathy, Palakkad.
3. *Vyakaranamenna Vedangam*, K.I. Narayanan Nampoothiri, Kanippayyur Sankaran Nampoothirippad Smaraka Granthasala, Kunnamkulam, 2009.

सं.क्र	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र.प्र/प्र.वि.प्र	धारा	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र1	संस्कृतव्याकरणस्य प्रारम्भ पाठान् जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 1	ज्ञा	वा	10
वि.प्र2	संस्कृतभाषायाः प्रारम्भ पाठान् जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 3	ज्ञा	वा	12
वि.प्र3	भाषाप्रयोगान् जानाति	प्र.प्र1 प्र.वि.प्र3	ज्ञा	वा	10
वि.प्र4	भाषायाः प्रायोगिकप्रयोजनानि जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 4	ज्ञा	वा	12
वि.प्र5	संस्कृतभाषणचातुर्यम् आप्नोति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 4	ज्ञा	वा	12
वि.प्र6	नामधातुलकारादिव्याकरणविषयान् जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 3	ज्ञा	वा	10
वि.प्र7	संस्कृतन्याकरणस्य उत्पत्तिं विकासं च जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 4	ज्ञा	वा	12
वि.प्र8	व्याकरणशास्त्रग्रन्थानां परिचयं आप्नोति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 1	ज्ञा	वा	12

मुख्यविषयः - सप्तमः

विषयसंख्या	-	V B USAM 407
विषयनाम	-	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम् - I (ध्वनिपूर्वकम्)।
उपलब्धिसंख्या	-	3
साप्ताहिकहोरा	-	4
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः

लक्ष्यम् संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रस्यग्रन्थानां परिचयार्थसाहित्यविमर्शनस्य अवगमनार्थं च आयोजितः

1. संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रं जानाति
2. सौन्दर्यशास्त्रतत्त्वानि जानाति
3. संस्कृतकान्यभेदान् जानाति
4. अलङ्काराणि काव्येषु योजयितुं प्रभवति
5. काव्येषु सौन्दर्यशास्त्रतत्त्वानि योजयितुं प्रभवति
6. गुणसिद्धान्तस्य तत्त्वानि काव्येषुयोजयितुं प्रभवति
7. रीतिसिद्धान्तस्य तत्त्वानि काव्येषुयोजयितुं प्रभवति
8. काव्यलक्षणविषयेकाव्यभेदविषये च आलङ्कारिकाणां मतानपगृह्णाति

विषयस्वरूपः-

प्रथमांशः - संस्कृते सौन्दर्यशास्त्रस्य उत्पत्तिः विकासः च

- द्वितीयांशः – गुणसिद्धान्तः-रीतिसिद्धान्तः
 तृतीयांशः - काव्यादर्शस्य प्रथमपरिच्छेदः
 चतुर्थांशः - काव्यालङ्कारसूत्रवृत्तेः प्रथमाधिकरणम्

ग्रन्थसूचि:

- *History of Sanskrit Poetics*, P.V. Kane, Motilal Banarsidass, Delhi, 1987.
- *History of Sanskrit Poetics*, S.K. De, Firma, Klm Pvt Limited, Calcutta, 1988.
- *Baratiyakavyasastram*, Dr. T. Bhaskaran.
- *Kavyabhasayile Prasngal*, Dr. Desamangalam Ramakrishshnan (Ed.).
- *Kavyalankarasutravrtti*, Malayalam Translation by Dr. E. Eswaran Namboodiri, Keralabhasa Institute, Thiruvananthapuram.
- *Bharatiyasahityasastrapathanannal*, Prof. Prayer Prabhakaran, Kerala Sahitya Academy, Trissur.

सं.क्र	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र.प्र/प्र.वि.प्र	धारा	अस्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र1	संस्कृतसौन्दर्यशास्त्रं जानाति	प्र.प्र 1, प्र.वि.प्र 1	ज्ञा	परि	10
वि.प्र2	सौन्दर्यशास्त्रतत्त्वानि जानाति	प्र.प्र 1, प्र.वि.प्र 1	ज्ञा	परि	10
वि.प्र3	संस्कृतकान्यभेदान् जानाति	प्र.प्र 1, प्र.वि.प्र 5	ज्ञा	परि	10
वि.प्र4	अलङ्काराणि काव्येषु योजयितुं प्रभवति	प्र.प्र 6 प्र.वि.प्र 7, 9	अप	वा	12
वि.प्र5	काव्येषु सौन्दर्यशास्त्रतत्त्वानि योजयितुं प्रभवति	प्र.प्र 1, प्र.वि.प्र 2	अव	वा	12
वि.प्र6	गुणसिद्धान्तस्य तत्त्वानि काव्येषु योजयितुं प्रभवति	प्र.प्र 6, प्र.वि.प्र 7,9	अप	वा	12
वि.प्र7	रीतिसिद्धान्तस्य तत्त्वानि काव्येषु योजयितुं प्रभवति	प्र.प्र 6 प्र.वि.प्र 7,9	अप	वा	12
वि.प्र8	काव्यलक्षणविषये काव्यभेदविषये च आलङ्कारिकाणां मतानपग्रन्थाति	प्र.प्र 3 प्र.वि.प्र 2,6	अव	परि	12

मुख्यविषयः - अष्टमः

विषयसंख्या	-	V B USAM 408
विषयनाम	-	संस्कृतरूपकम्
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः		

लक्ष्यम्-संस्कृतरूपकेषु प्रमुखग्रन्थानां परिचयार्थं-रूपकाणाम्नूतनप्रसक्तेःनिरूपणार्थं च।

- 1.संस्कृतरूपकसाहित्यं जानाति
- 2.नाट्यसंकेतान् पुरस्कृत्य रूपकाणि अवगन्तुं प्रभवति
- 3.रूपकाणां सांस्कारिकपरिप्रेक्ष्यं अवगन्तुं प्रभवति
- 4.रूपकैः सह मिलितानि इतरनाट्यरूपाणि जानाति
- 5.भाषणसामर्थ्यं आप्नोति
- 6.प्राकृतभाषाणां प्राधान्यम् जानाति
- 7.रूपकसाहित्यम् आधुनिकसामाजिकजीवितस्य विमर्शनरूपेण अवगच्छति
- 8.इदानींतनकाले संस्कृतरूपकाणां प्रभावंअपग्रन्थाति

विषयस्वरूपं

प्रथमांशः- नाट्यशास्त्रतत्त्वानि-रूपकभेदाः-रूपकलक्षणम्

द्वितीयांशः संस्कृतरूपकाणि-भासः-कालिदासः-भवभूतिः-शूद्रकः-भट्टनारायणः-
अभिज्ञानशाकुन्तलस्य प्राधान्यम्

तृतीयांशः अभिज्ञानशाकुन्तलम् 1-4अङ्काः

चतुर्थांशः अभिज्ञानशाकुन्तलम् 5-7अङ्काः

ग्रन्थसूचिः

- *Complete Works of Bhasa*, C.R Danakar, Motilal Banarsidass, Delhi.
- *New Problems of Bhasa Plays*, N.P. Unni, Nag Publication, Delhi.
- *Living Traditions in Natyasastra*, Dr. C. Rajendran (ed.), New Bharatiya Book Corporation, New Delhi.
- *Bhasanatakasarvasvam*, Dr. Sudhamsu Chadurvedi.
- *Bhasa Plays - A Study*, A. D. Pusalkar, Motilal Banarsidass, Delhi.
- *The Sanskrit Drama*, A.B. Keith, oxford University Publications.
- *Bhasanatakachakram*, (Ed.) Dr. T. Bhaskaran, Manuscript Library, Kerala University Thiruvananthapuram, 1987.
- *Sanskrit Drama in Theory and Practice*, Dr. S.S. Janaki, Rashtriya Sanskrit Sansthan, 1995.
- *Sanskrit Dramas of Kulasekhara – A Study*, Dr. N.P. Unni, Kerala Historical Society Trivandrum.
- *Svapnavasavadatta of Bhasa*, Chaukhamba Publications, 1998.
- *Abhijnanasakuntala of Kalidasa*, Krishnadas academy, Varanasi, 1991.
- *Works of Kalidasa*, C.R. Devadhar (Ed.), Motilal Banarsidass, New Delhi, 1991.
- *Kalidasa*, K. Krishnamoorthy, Sahitya Academi, Rabindrabhavan, New Delhi, 1997.

सं.क्र	छात्रः अधिगन्तुं प्रभवति	प्र.प्र/प्र.वि.प्र	धारा	अ स्व	प्रतियोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र1	संस्कृतरूपकसाहित्यं जानाति	प्र.प्र1 प्र.वि.प्र1	जा	वा	10
वि.प्र2	नाट्यसंकेतान् पुरस्कृत्य रूपकाणि अवगन्तुंप्रभवति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 6,2	अव	वा	12
वि.प्र3	रूपकाणां सांस्कारिकपरिप्रेक्ष्यं अवगन्तुं प्रभवति	प्र.प्र 5 प्र.वि.प्र 8	अव	वा	10

वि.प्र4	रूपकैः सह मिलितानि इतरनाट्यरूपाणि जानाति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 2	जा	वा	10
वि.प्र5	भाषणसामर्थ्यं आप्नोति	प्र.प्र 1 प्र.वि.प्र 4	अप	वा	12
वि.प्र6	प्राकृतभाषाणां प्राधान्यम् जानाति	प्र.प्र 4 प्र.वि.प्र 4	ज्ञा	वा	12
वि.प्र7	रूपकसाहित्यम् आधुनिकसामाजिक जीवितस्य विमर्शनरूपेण अवगच्छति	प्र.प्र 3 प्र.वि.प्र 8	अव	परि	12
वि.प्र8	इदानींतनकाले संस्कृतरूपकाणां प्रभावं अपग्रन्थाति	प्र.प्र 6 प्र.वि.प्र 4,8	अप	परि	12

मुख्यविषयः – नवमः

प्रोजेक्ट

विषयसंख्या	:	V B USAM 409
विषयनाम	:	प्रोजेक्ट
उपलब्धिसंख्या	:	2
साप्ताहिकहोरा	:	2
पाठ्यकालांशः	:	18
लक्ष्यम्		

छात्राणां प्रबन्धरचनाभ्यसनार्थं विषयावतरणसामर्थ्याय च आयोजितः छात्रैः मिलित्वा एकस्मिन् विषये प्रबन्धरचना कार्या। संस्कृतभाषायां देवनागरीलिपिमुपयुज्य आङ्ग्लभाषायां वा प्रबन्धरचना कर्तव्या।

ग्रन्थसूचिः

1. Keys successful writing (fourth edition) Marilyn Anderson Pearson Longman, 2008.
2. Study writing: A course in writing skills for academic purposes, Liz Hamp – Lyons & Ben Heasley Cambridge University Press, 2007.
3. Presentation skills for students, Joan Van Emden & Lucinda Becker Palgrave Macmillan, 2004.

षाण्मास्यं – VI

मुख्यविषयः - दशमः

विषयसंख्या	-	VI B USAS 410
विषयनाम	-	वेदान्तः मीमांसा च।
उपलब्धिसंख्या	-	4

साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः

पठनान्ते छात्रः अधोनिर्दिष्टप्रयोजनानि प्राप्तुं प्रभवति -

1. प्राचीनभारतीयदर्शनानां सामान्यस्वभावं जानाति ।
2. प्राचीनभारतीयदर्शनानां उपायभेदान् सामान्यतया अभिजानाति ।
3. भारतीयदर्शनानां ग्रन्थरचनासम्प्रदायं जानाति ।
4. मीमांसावेदान्तदर्शनयोः मुख्यतत्त्वानि अवगच्छति ।
5. संस्कृतशास्त्रग्रन्थानां सयुक्तिकं रचनातन्त्रम् अभिजानाति ।
6. भाषाविश्लेषणे मीमांसासिद्धान्तान् प्रयुनक्ति ।
7. प्राचीनभारतीयदर्शनानां सामाजिकप्रभावान् अभिजानाति ।

विशयरूपरेखा

प्रथमम् एककम् - प्राचीनभारतीयदर्शनानां सामान्यस्वभावः - तेषां भिन्नाः सरण्यः - वेदान्तदर्शनभेदाः - अद्वैतवेदान्तस्य प्रधानतत्त्वानि - आचार्य परम्पराः ग्रन्थाः च - अद्वैतवेदान्तस्य दार्शनिकी प्रणाली - वर्तमानकालसमाजे अद्वैतवेदान्तस्य प्रसक्तिः ।

द्वितीयम् एककम् - सदानन्दकृतस्य वेदान्तसारग्रन्थस्य पठनम् ।

तृतीयम् एककम् - मीमांसादर्शनस्य लक्ष्यं - वेदव्याख्याने भिन्नाः प्रणाल्यः - पूर्वमीमांसादर्शनस्य प्रधानाचार्याः ग्रन्थाः च - वेदव्याख्यानमन्तरा मीमांसादर्शनस्य प्रसक्तिः - मीमांसातत्त्वानां भाषाशास्त्रपठनोपायत्वम् ।

चतुर्थम् एककम् - लौकाक्षिभास्करविरचितस्य अर्थसङ्ग्रहग्रन्थस्य पठनम् ।

ग्रन्थसूचिः

- Hiriyanna, M, *An Outline of Indian Philosophy*, Motilal Banarsidass, Publishers P.Ltd., Delhi.
- Radhakrishnan, S, *Indian Philosophy*.
- Chandradhar Sarma, *Indian Philosophical Systems*.
- Surendranath Dasgupta, *A History of Indian Philosophy*, VI Vols, Motilal Banarsidass Publishers P.Ltd., Delhi.
- Debi Prasad Chattopadhyaya, *What is living and what is dead in Indian Philosophy*.

Damodaran, K., *Bharatiyacinta* (In Malayalam), Kerala Bhasha Institute, Thiruvananthapuram.
 Vasudeva Bhattathiri, C.V. *Bhartiya Darsanagal* (In Malayalam), Sahityappravartaka Sahakarana Sangham, Kottayam.
 Unithiri, N.V.P., *Pracinabharatiyadarsanannal* (In Malayalam).
 R.Vasudevan Potti, *Sastravadavali*, Sukritindra Oriental Research Institute, Tammanam, Kochi, 2004.
Arthasangraha of Laugaksibhaskara with Sanskrit commentary *Arthaloaka* by Pattabhiraama Sastri, Chowkhamba Orientalia, Varanasi, 1977.
 Aryadevi, T., *Arthasangraha* (Malayalam translation), Nalanda Boods, Kalady, 2014.
 Chandrika, B., *Vedantasarakaumudi*, Nalanda Boods, Kalady, 2006.

क्र.सं	विषयप्रयोजनानि	वि.प्र./ प्र.वि.प्र.	धार.	अ स्व	प्रतिप्रयोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र. 1	प्राचीनभारतीयदर्शनानां सामान्यस्वभावं जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1 , 3	ज्ञा	F	6
वि.प्र. 2	प्राचीनभारतीयदर्शनानां उपायभेदान् सामान्यतया अभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1 , 3	ज्ञा	परि	6
वि.प्र. 3	भारतीयदर्शनानां ग्रन्थरचनासम्प्रदायं जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1 , 3	ज्ञा	परि	8
वि.प्र. 4	मीमांसावेदन्तदर्शनयोः मुख्यतत्त्वानि अवगच्छति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1 , 3	ज्ञा, अप	परि	28
वि.प्र. 5	संस्कृतशास्त्रग्रन्थानां सयुक्तिकं रचनातन्त्रम् अभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 2	ज्ञा, अप	परि	6
वि.प्र. 6	भाषाविश्लेषणे मीमांसासिद्धान्तान् प्रयुनक्ति ।	प्र.प्र. - 4 प्र.वि.प्र.1 , 3	ज्ञा	प्र	6
वि.प्र. 7	प्राचीनभारतीयदर्शनानां सामाजिकप्रभावान् अभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1 , 3	ज्ञा, अप	परि	12

मुख्यविषयः – एकादशः

विषयसंख्या	-	VI B USAS 411
विषयनाम	-	गद्यकाव्यं खण्डकाव्यं च।
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः

पठनान्ते छात्रः अधोनिर्दिष्टप्रयोजनानि प्राप्तुं प्रभवति -

1. विविधान् संस्कृतकाव्यभेदान् संस्मरति ।
2. संस्कृतभाषायां गद्यकाव्यशाखायाः उत्पत्तिविकासचरितं संस्मरति ।
3. संस्कृतभाषायां सन्देशकाव्यशाखायाः उत्पत्तिविकासचरितं जानाति ।
4. बाणभट्टस्य गद्यरचनावैभवं प्रत्यभिजानाति ।
5. कालिदासस्य भावात्मककाव्यरीतिं प्रत्यभिजानाति ।
6. शुकनोसोपदेशस्य सामाजिकान् राष्ट्रतन्त्रपरान् धार्मिकान् च अंशान् विश्लेषयति ।
7. कालिदासस्य वाङ्मयचित्राणां सौन्दर्यांशं पर्यालोचयति ।
8. मेघसन्देशस्य कैरलीभाषानुवादान् कैरलीभाषाव्याख्याः च अभिजानाति ।

विशयरूपरेखा - चत्वारि एककानि

प्रथमम् एककम् - संस्कृतसाहित्ये काव्यभेदानां सामान्यावलोकनम् - संस्कृतगद्यरूपस्य गद्यकाव्यानां च विकासपरिणामाः - गद्यकाव्यस्य द्वैविध्यं - कथा आख्यायिका च - प्रशस्तसंस्कृतगद्यग्रन्थाः तत्कर्तारश्च - बाणभट्टः तस्य रचनाः च - बाणभट्टस्य रचनारीतिः ।

द्वितीयम् एककम् - कादम्बरीसङ्ग्रहस्थशुकनासोपदेशस्य ससूक्ष्मं पठनम् ।

तृतीयम् एककम् - संस्कृतभाषायां भावकाव्यभेदाः - सन्देशकाव्यानि - प्रशस्तानि सन्देशकाव्यानि तेषां कर्तारश्च - सन्देशकाव्यानां प्रतिपाद्यविषये रचनारीत्यां च कालिदासस्य प्रभावः - केरलीयानि सन्देशकाव्यानि - भावस्तरे अनन्तरकाले जाताः विकासपरिणामाः ।

चतुर्थम् एककम् - मेघदूतस्य 1 तः 36 पर्यन्तं श्लोकानां विशदं पठनम् (एम्.आर् काले महोदयेन संशोधितः पाठः अवलम्बनीयः)

ग्रन्थसूचिः

Contribution of Kerala to Sanskrit literature, Dr. K. Kunjunni Raja.
Kerala Sahitya Caritram, Ullur.
Keraliya Samskrita Sahitya Caritram, Vadakumkur.

- Sanskrita Sahitya Caritram*, (Ed) M.S. Menon and Dr. K. Kunjunni Raja, Kerala Sahitya Accademi.
- A History of Sanskrit Literature*, A.B. Keith, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1993.
- A Short History of Sanskrit Literature*, T.K., Ramachandra Iyer, R.S. Vadhyar & Sons, Kalpati, Palakkad.
- A History of Sanskrit Literature*, Macdonell A.A, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1990.
- Indian Kavya Literature* (6 Volumes), A.K. Warder, Motilal Banarsidass, Delhi, 1972.
- Survey of Sanskrit Literature*, Kunnahan Raja C.,
Meghasandesa, Malayalam translation by Kuttikrishna Marar,
 Mathrubhoomi, Kozhikkode,

क्र.सं	विषयप्रयोजनानि	वि.प्र./प्र.वि. .प्र.	धार	अ स्व	प्रतिप्रयोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र. 1	विविधान् संस्कृतकाव्यभेदान् संस्मरति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1, 3	स्म	व	6
वि.प्र. 2	संस्कृतभाषायां गद्यकाव्यशाखायाः उत्पत्तिविकासचरितं संस्मरति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1, 3	स्म	परि	14
वि.प्र. 3	संस्कृतभाषायां सन्देशकाव्यशाखायाः उत्पत्तिविकासचरितं जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1, 3	ज्ञा	परि	8
वि.प्र. 4	बाणभट्टस्य गद्यरचनावैभवं प्रत्यभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1, 3	ज्ञा	परि	6
वि.प्र. 5	कालिदासस्य भावात्मककाव्यरीतिं प्रत्यभि जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.- 2	ज्ञा अप	परि	14
वि.प्र. 6	शुकनोसोपदेशस्य सामाजिकान् राष्ट्रतन्त्र परान् धार्मिकान् च अंशान् विश्लेषयति ।	प्र.प्र. - 4 प्र.वि.प्र.- , 3	ज्ञा	परि	8
वि.प्र. 7	कालिदासस्य वाङ्मयचित्राणां सौन्दर्यांशं पर्यालोचयति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1, 3	ज्ञा अप	परि	10
वि.प्र. 8	मेघसन्देशस्य कैरलीभाषानुवादान् कैरलीभाषाव्याख्याः च अभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र.1, 3	ज्ञा अप	परि	6

मुख्यविषयः – द्वादशः

विषयसंख्या	-	VI B USAS 412
विषयनाम	-	संस्कृतरूपकम्।
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72

फलपरिणतिः

पठनान्ते छात्रः अधोनिर्दिष्टप्रयोजनानि प्राप्तुं प्रभवति -

1. संस्कृतभाषायां सञ्जातस्य नाट्यशास्त्रस्य चरितं जानाति ।
2. संस्कृतनाट्यशास्त्रविषये प्राथमिकान् आशयान् प्राचीनरङ्गतन्त्राणि च अधिकृत्य जानाति ।
3. भिन्नानि नाट्यरूपाणि - रूपकाणि उपरूपकाणि च - विवेचयति ।
4. संस्कृतरूपकस्य निर्माणतन्त्रं जानाति ।
5. भारतीयसम्प्रदायगतं रङ्गविधानतन्त्रं अभिजानाति ।
6. केरलीयपरम्परागतरङ्गवेद्यां आधुनिकरङ्गवेद्यां च संस्कृतनाट्यशास्त्रस्य प्रभावं प्रत्यभिजानाति ।

विशयरूपरेखा - चत्वारि एककानि

- प्रथमम् एककम् - संस्कृतरूपकाणाम् उत्पत्तिविकासः-भिन्नाः विचाराः-भरतस्य कल्पनाः -अनन्तरकालिकाः नाट्यशास्त्रग्रन्थाः -रूपकाणि उपरूपकाणि च ।
- द्वितीयम् एककम् - दशरूपकस्य प्रथमः प्रकाशः ।
- तृतीयम् एककम् - दशरूपकस्य तृतीयः प्रकाशः ।
- चतुर्थम् एककम् - केरलीयपरम्परागतसंस्कृतरङ्गवेद्यां आधुनिकरङ्गवेद्यां च संस्कृतनाट्यशास्त्रस्य प्रभावः ।

ग्रन्थसूचिः

- Dasarupaka of Dhananjaya with Avaloka Sanskrit commentary of Dhanika, Chowkhamba Vidyabhavan, Varanasi, 1984.
- The Sanskrit Drama, A.B. Keith, Oxford University Publications.
- History of Sanskrit Poetics, P.V. Kane, Motilal Banarsidass, Delhi, 1987.
- Natyamandapam, M.P. Sankunni Nair, Mathrubhumi, Kozhikode.

- *Paurastyanatadyadarsanam*, Puttankavu Mattan Tarakan, N.B.S., Kottayam.

क्र.सं	विषयप्रयोजनानि	वि.प्र./प्र.वि.प्र.	धार.	अ स्व	प्रतिप्रयोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र. 1	संस्कृतभाषायां सञ्जातस्य नाट्यशास्त्रस्य चरितं जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा	F	6
वि.प्र. 2	संस्कृतनाट्यशास्त्रविषये प्राथमिकान् आशयान् प्राचीनरङ्गतन्त्राणि च अधिकृत्य जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा, अप	परि	14
वि.प्र. 3	भिन्नानि नाट्यरूपाणि - रूपकाणि उपरूपकाणि च - विवेचयति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा, अप	परि	8
वि.प्र. 4	संस्कृतरूपकस्य निर्माणतन्त्रं जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा, अप	परि	6
वि.प्र. 5	भारतीयसम्प्रदायगतं रङ्गविधानतन्त्रं अभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 2	ज्ञा, अप	परि	14
वि.प्र. 6	केरलीयपरम्परागतरङ्गवेद्यां आधुनिक रङ्गवेद्यां च संस्कृतनाट्यशास्त्रस्य प्रभावं प्रत्यभिजानाति ।	प्र.प्र. - 4 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा	परि	6

मुख्यविषयः - त्रयोदशः

विषयसंख्या	-	VI B USAS 413
विषयनाम	-	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम् - II
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः		

पठनान्ते छात्रः अधोनिर्दिष्टप्रयोजनानि प्राप्तुं प्रभवति -

1. अलङ्कारशास्त्रकल्पनामधिकृत्य संस्कृतालङ्कारशास्त्रगतानि भिन्नानि प्रस्थानानि अधिकृत्य च संस्मरति ।
2. संस्कृतालङ्कारशास्त्रगताः प्रधानकल्पनाः जानाति ।
3. काव्यस्वरूपं काव्यकारणं काव्यप्रयोजनं काव्यभेदान् च प्रत्यभिजानाति ।
4. अभिधालक्षणाव्यञ्जनारूपान् विविधान् शब्दव्यापारान् विवेचयति ।
5. ध्वनिभेदान् रससिद्धान्तं च जानाति ।
6. विमर्शनात्मकदृष्ट्या साहित्यग्रन्थानां मूल्यविचारं करोति ।
7. संस्कृतालङ्कारशास्त्राय मम्मटस्य योगदानं पर्यालोचयति ।
8. काव्यशास्त्रकल्पनानां व्याख्याने शास्त्रभाषां प्रयुनक्ति ।

विशयरूपरेखा – चत्वारि एककानि

- प्रथमम् एककम् –** अलङ्कारशास्त्रशब्दस्य अर्थः – संस्कृतालङ्कारशास्त्रस्य उत्पत्ति
विकासाः – संस्कृतालङ्कारशास्त्रगतानि प्रमुखानि प्रस्थानानि –
प्रधानग्रन्थानां परिचयः – मम्मटभट्टस्य जीवितं –
भारतीयालङ्कार शास्त्राय काव्यप्रकाशस्य योगदानम् ।
- द्वितीयम् एककम् –** काव्यप्रकाशस्य प्रथमोल्लासस्य विशदं पठनम् ।
- तृतीयम् एककम् –** काव्यप्रकाशस्य द्वितीयतृतीयोल्लासयोः विशदं पठनम् ।
- चतुर्थम् एककम् –** काव्यप्रकाशस्य चतुर्थोल्लासस्य विशदं पठनम्,
ध्वनिभेदानिरूपणावसानपर्यन्तम् (भेदाः अष्टादशस्तु तत् ।
इत्येतावद्वाक्यपर्यन्तम्) ।

ग्रन्थसूचि:

- *History of Sanskrit Poetics*, P.V. Kane, Motilal Banarsidass, Delhi, 1987.
- *History of Sanskrit Poetics*, S.K. De, Firma, Klm Pvt Limited, Calcutta, 1988.
- *Indian Aesthetics*- K.C. Pande
- *History of Sanskrit Literature*- S.K. De and S.N. Das Gupta
- *Studies in Indian Aesthetics and Criticism* – K.Krishnamoorthy
- *Alankarasastrasyetihasah* – Dr. Jagadisha Chandra Mishra.
- *Kavyaprakasa* of Mammata with Balabodhini of Jhalakikara, BORI, Poona,
- *Kavyaprakasa* with Pradipa and Udyota commentaries,

- *Kavyaprakasa* of Mammata with English tran. Ganganatha Jha, Varanasi.

श्रद्धेयः अंशः - यावत् शक्यते तावत् संस्कृतमाध्यमेनैव पाठनीयम् । संस्कृतग्रन्थानां व्याख्याने परम्परागतरीत्या भाषाप्रयोगं कर्तुं छात्राः प्रेरणीयाः अनुशीलनीयाः च।

क्र.सं	विषयप्रयोजनानि	वि.प्र./प्र.वि. प्र.	धार.	अ स्व	प्रतिप्रयोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र. 1	अलङ्कारशास्त्रकल्पनामधिकृत्य संस्कृतालङ्कारशास्त्रगतानि भिन्नानि प्रस्थानानि अधिकृत्य च संस्मरति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1,3	ज्ञा	F	6
वि.प्र. 2	संस्कृतालङ्कारशास्त्रगताः प्रधानकल्पनाः जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1,3	ज्ञा, अप	परि	10
वि.प्र. 3	काव्यस्वरूपं काव्यकारणं काव्यप्रयोजनं काव्यभेदान् च प्रत्यभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1,3	ज्ञा, अप	परि	8
वि.प्र. 4	अभिधालक्षणाव्यञ्जनारूपान् विविधान् शब्दव्यापारान् विवेचयति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1,3	ज्ञा, अप	परि	6
वि.प्र. 5	ध्वनिभेदान् रससिद्धान्तं च जानाति।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 2	ज्ञा, अप	परि	10
वि.प्र. 6	विमर्शनात्मकदृष्ट्या साहित्यग्रन्थानां मूल्यविचारं करोति ।	प्र.प्र. - 4 प्र.वि.प्र. - 1,3	अप	परि	6
वि.प्र. 7	संस्कृतालङ्कारशास्त्राय मम्मटस्य योगदानं पर्यालोचयति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 2	अप	परि	4
वि.प्र. 8	काव्यशास्त्रकल्पनानां व्याख्याने शास्त्रभाषां प्रयुनक्ति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 2	प्रयो	परि	4

मुख्यविषयः - चतुर्दशः

विषयसंख्या

- **VI B USAS 414**

विषयनाम	-	भासपठनानि।
उपलब्धिसंख्या	-	4
साप्ताहिकहोरा	-	5
आहत्य कक्ष्याहोरा	-	72
फलपरिणतिः		

पठनान्ते छात्रः अधोनिर्दिष्टप्रयोजनानि प्राप्तुं प्रभवति -

1. संस्कृतरूपकाणां विकासचरितमधिकृत्य स्मरति ।
2. भासस्य जीवितं ग्रन्थान् संस्कृतरूपकसाहित्याय तस्य योगदानं च अधिकृत्य जानाति।
3. भासस्य रूपकाणां रचनारीत्याः च वैविध्यं अधिकृत्य जानाति ।
4. भासस्य त्रयोदशात्मकं नाटकचक्रं जानाति ।
5. स्वप्नवासवदत्तगतान् दूतवाक्यगतान् च नाटकीयांशान् प्रत्यभिजानाति ।
6. आधुनिकरङ्गमण्डले भासनाटकानां प्रभावं पर्यालोचयति ।
7. भासनाटकगतान् नाटकीयांशान् रङ्गे प्रयुनक्ति ।

विशयरूपरेखा - चत्वारि एककानि

प्रथमम् एककम् - भासस्य जीवितकालः रचनाः च - त्रयोदशात्मकस्य भासनाटकचक्रस्य परिज्ञानं संशोदनं च - भासरूपकाणां सामान्यपरिचयः ।

द्वितीयम् एककम् - दूतवाक्यस्य विशदं पठनम् ।

तृतीयम् एककम् - स्वप्नवासवदत्तस्य विशदं पठनम् ।

चतुर्थम् एककम् - अन्येषां भासरूपकाणां सामान्यपठनम् ।

ग्रन्थसूचिः

- New Problems of Bhasa Plays*, N.P. Unni, Nag Publication, Delhi.
Bhasa Afresh, Dr. N. P. Unni, Nag Publishers, Delhi, 2000.
Complete Works of Bhasa, C.R. Danakar, Motilal Banarsidass, Delhi.
Sanskrit Drama in Performance, (Ed.) Rachel Van M Baumer & James R Brandon, MLBD, New Delhi: 1993.
Bhasanatakasarvasvam, Dr. Sudhamsu Chadurvedi.
Bhasa - A Study, A. D. Pusalkar, Motilal Banarsidass, Delhi.
Sanskrit Drama - Its Origin and Decline, Indu Shekhar.
The Theatres of Bharata and Some Aspects of Sanskrit Play Production, Govarddhan Panchal.
Pratimanataka of Bhasa, (Ed.) M.R. Kale. Motilal Banarsidass, Delhi.
Brhadsamskrtanibhandhakalika, Pandit Sivaprassad Dvivedi.
Bhasanatakachakram, (Ed.) Dr. T. Bhaskaran, Manuscript Library, Kerala University Thiruvananthapuram.

Bhasabharatam, Kavalam Narayana Panikkar.
Karnabharam.
Svapnavasavadattam.

क्र.सं	विषयप्रयोजनानि	वि.प्र./प्र.वि.प्र.	धार.	अ स्व	प्रतिप्रयोजनं कक्ष्याहोराः
वि.प्र. 1	संस्कृतरूपकाणां विकासचरितमधिकृत्य स्मरति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा	F	6
वि.प्र. 2	भासस्य जीवितं ग्रन्थान् संस्कृतरूपकसाहित्याय तस्य योगदानं च अधिकृत्य जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा, अप	परि	10
वि.प्र. 3	भासस्य रूपकाणां रचनारीत्याः च वैविध्यं अधिकृत्य जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा, Aअप	परि	8
वि.प्र. 4	भासस्य त्रयोदशात्मकं नाटकचक्रं जानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा, अप	परि	6
वि.प्र. 5	स्वप्नवासवदत्तगतान् दूतवाक्यगतान् च नाटकीयांशान् प्रत्यभिजानाति ।	प्र.प्र. - 1 प्र.वि.प्र. - 2	ज्ञा, अप	परि	12
वि.प्र. 6	आधुनिकरङ्गमण्डले भासनाटकानां प्रभावं पर्यालोचयति ।	प्र.प्र. - 4 प्र.वि.प्र. - 1, 3	ज्ञा	परि	6
वि.प्र. 7	भासनाटकगतान् नाटकीयांशान् रङ्गे प्रयुनक्ति ।	प्र.प्र. - 4 प्र.वि.प्र. - 1, 3	प्रयो	प्र.	6
